

5-қосымша. Қаржылық есептілік

2020 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ
БОЙЫНША ЖӘНЕ СОЛ ЖЫЛЫ АЯҚТАЛҒАН
ЖЫЛ ҮШІН, ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ
АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІМЕН БІРГЕ

227	_____	Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі
234	_____	Шоғырландырылған қаржылық есептілік
234	_____	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп
236	_____	Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп
237	_____	Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп
239	_____	Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп
240	_____	Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Эрнст энд Янг» ЖШС
Әл-Фараби д-ны, 77/7
«Есетай Таур» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

ТОО «Эрнст энд Янг»
пр. Ал-Фараби, д. 77/7
здание «Есетай Таур»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Ernst & Young LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 59 61
Fax: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Тәуелсіз аудитордың есебі

«Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ-ның акционерлеріне, аудиторлық комитеті мен басшылығына

Пікір

Біз «Электр желілерін басқару жөніндегі Қазақстан компаниясы» АҚ мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің *Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне* (тәуелсіздіктің халықаралық стандарттарын қоса) (бұдан әрі - БХЭСК Кодексі) сәйкес Топқа қатысты тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезек үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстте келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Сәйкесінше, біздің аудитіміз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауға жауап ретінде жасалған рәсімдерді қамтыды. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселелерді қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің негізгі мәселелері

Электр қуаттылығының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызмет көрсетуден түсім

Қазақстан Республикасы «Электр энергетикасы туралы» Заңына енгізілген электр қуатының жүктемені көтеруге дайындығын қамтамасыз ететін қуат көлемін және қызметтер бағасын есептеу мақсатында $k8$ коэффициентін пайдалану туралы енгізілген өзгерістерге байланысты бұл мәселе аудиттің негізгі мәселелерінің бірі болып табылады. Бұл мәселеге операциялардың үлкен көлеміне байланысты ерекше назар аударылды, атап айтқанда орташа өлшенген тариф бойынша 240-тан астам тұтынушыға қызмет көрсетуге байланысты болды.

Топ алатын кіріс мөлшерін есептеу басшылықтың сатылған қуат көлемін бағалауына және қызмет бағасын есептеуге байланысты болады.

Топтың қуат нарығына және $k8$ коэффициентін қолдануға қатысты мәліметтері шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 3 және 29 ескертпелерінде қамтылған.

Тиісті негізгі мәселе аудитіміздің барысында қалайша қарастырылды

Біз Нормативтік-құқықтық базадағы тиісті өзгерістерді және электр қуатының жетімділігін қамтамасыз ету бойынша қызметтің бағасы мен нақты көлемін есептеу туралы қолда бар ақпаратты, оның ішінде 2020 жыл ішінде өткізілген қуат көлемін есептеу үшін $k8$ коэффициентін қолдануға қатысты Топ басшылығынан алынған қосымша түсіндірмелерді зерделедік. Біз кірісті тануға қатысты қолданылатын есеп саясатын қарастырдық. Біз есеп айырысу кезеңіндегі кірісті есептеу кезінде пайдаланылған электр энергиясының көлемдерін сатып алушылармен келісілген электр қуатының нақты максималды мөлшері туралы актілермен іріктеп салыстырдық. Біз электр қуатының жүктемені қабылдауға дайындығын қамтамасыз ету қызметі үшін бағаны есептеуді талдадық. Сондай-ақ, біз 2020 жылы $k8$ коэффициентін есептеу мен қолдануды қарастырдық. Біз Топтың осы қызмет бойынша кірістерге қатысты ақпараттарын қарастырдық.

Бухгалтерлік есептің ақпараттық жүйесін құру

Топ 2020 жылы бухгалтерлік есептің ақпараттық жүйесін жетілдіру, атап айтқанда, қаржылық есептілікке шоғырландыру мен ашуды автоматтандыру процесінде болды.

Бухгалтерлік есептің ақпараттық жүйесін аяқтау мәселесі аудиттің негізгі мәселелерінің бірі болды, өйткені есептің ақпараттық жүйесі қаржылық есептілік мақсаттары үшін қаржылық ақпаратты өңдеу және қалыптастыру үшін негіз болып табылады.

Бухгалтерлік есептің ақпараттық жүйесін жетілдіру нәтижесінде Топ өкілеттік берудегі жаңа процестерді, бақылауды және өзгерістерді енгізді.

Ұлттық электр желісі активтерінің әділ құны

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық электр желісі («ҰЭЖ») активтерінің баланстық құны 580,460,546 мың теңгені құрады (2019: 599,496,951 мың теңге).

ҰЭЖ активтері Топтың есеп саясатына сәйкес әділ құны бойынша есепке алынады. Әр есеп беру күніне Топ ҰЭЖ активтерінің әділ құны олардың баланстық құнынан қаншалықты ерекшеленетінін талдайды. Әділ құнның мүмкін ауытқуларын бағалау үшін Топ басшылығы әділ құнның өзгеру қаупіне ең көп ұшыраған активтердің қалпына келтіру құнын анықтайды.

ҰЭЖ активтерінің баланстық құнының маңыздылығына, сондай-ақ ҰЭЖ активтерінің әділ құнындағы өзгерістерді талдау кезінде басшылықтың кәсіби пікірлері мен бағалауларын айтарлықтай пайдалануына байланысты, бұл мәселе аудиттің негізгі мәселелерінің бірі болды.

ҰЭЖ активтері туралы ақпарат және ҰЭЖ активтерінің әділ құнындағы өзгерістерді талдау шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертуінде келтірілген.

Біз Топ басшылығымен жүйеге енгізілген өзгерістерді, сондай-ақ қаржылық ақпаратты алуға және өңдеуге айтарлықтай әсер ететін өзгерістерге ерекше назар аудара отырып, тиісті процестерді талқыладық. Біз жүйеде Топ басшылығы белгілеген жалпы бақылаулардың дизайны мен операциялық тиімділігін бағалау, соның ішінде қол жеткізуге және өзгерістерді басқарудың құрылымы мен операциялық тиімділігін бағалау процедураларын өткіздік.

Біз жоғарыда аталған процедураларды аяқтау үшін өзіміздің IT-мамандарымызды тарттық.

Біз Топ басшылығынан ҰЭЖ активтерінің әділ құнындағы мүмкін болатын өзгерістерге талдау алдық.

Біз ҰЭЖ активтерін қалпына келтіру құнына қатысты Топ басшылығы жасаған есептеулерді іріктеме негізінде талдадық.

Біз ауыстыру құнын анықтауда Топ қолданған бағалар индексінің болжамдарын қарастырдық.

Біз құрылыс-монтаждау жұмыстары үшін қол жетімді ақпаратты пайдаланып ауыстыру құнын қайта есептедік.

Біз қалпына келтіру құнының және жинақталған амортизациялық есептеулердің математикалық дәлдігін тексердік.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертуінде көрсетілген ақпаратты қарастырдық.

Топтың 2020 жылғы Жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Жылдық есепте қамтылған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Топтың 2020 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады. Егер біз жасаған жұмыс негізінде осы басқа ақпараттың айтарлықтай бұрмалануы бар деген қорытындыға келсек, біз бұл туралы хабарлауға міндеттіміз. Қандай да ақпараттың бұрмаланғандығы жайлы бізде ақпарат жоқ.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты басшылықтың және аудиторлық комитеттің жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудиторлық комитет Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындыны шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық айқындаған бухгалтерлік бағалау және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күман туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық қорытындымызда шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық қорытындымыз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;
- ▶ шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірді білдіру үшін ұйымның қаржылық ақпаратына және Топ ішіндегі шаруашылық қызметке қатысты жеткілікті болатын лайықты аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз жалпы басшылық ету, бақылау және Топ аудитінің жүргізілуі үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз аудиторлық комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз аудиторлық комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және аудиторлық комитетті барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда - тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз аудиторлық комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің қорытындымызда хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты жетекші - Адиль Сыздықов.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Адиль Сыздықов
Аудитор

Аудитордың 2013 жылғы 23 желтоқсандағы
№ МФ - 0000172 біліктілік куәлігі

Рустамжан Сағатов
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия: сериясы МФЮ - 2, № 0000003,
Қазақстан Республикасының Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде берген

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты
2021 жылғы 26 ақпан

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Мың теңгемен	Ескертпе	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	6	652.478.444	651.570.990
Материалдық емес активтер		3.327.999	1.411.900
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	6	4.126.292	1.485.220
Кейінге қалдырылған салық активтері	26	159.652	53.436
Қауымдасқан компанияға инвестициялар	7	2.017.593	1.862.241
Байланысты тараптардан ұзақ мерзімді дебиторлық берешегі	27	742.477	840.324
Басқа да қаржы активтері, ұзақ мерзімді бөлік	11	32.340.094	1.951.795
		695.192.551	659.175.906
Айналымдағы активтер			
Қорлар	8	2.549.293	2.134.157
Сауда дебиторлық берешек	9	28.603.307	21.901.834
Өтелуге жататын ҚҚС және басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем		477.893	698.928
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		1.017.708	922.475
Басқа да ағымдағы активтер	10	2.945.237	739.483
Басқа да қаржы активтері, қысқа мерзімді бөлік	11	58.801.720	45.260.710
Пайдаланылуы шектеулі ақша қаражаты	12	552.586	4.274.085
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13	21.867.205	21.179.282
		116.814.949	97.110.954
Берілуге арналған активтер		5.126	700.861
Активтердің жиыны		812.012.626	756.987.721
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	14	126.799.554	126.799.554
Меншікті сатып алынған акциялар	14	(930)	(930)
Активтерді қайта бағалау резерві	14	309.836.582	310.369.243
Бөлінбеген пайда		65.921.264	44.670.157
		502.556.470	481.838.024

Мың теңгемен	Ескертпе	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар, ұзақ мерзімді бөлік	15	49.843.453	56.925.610
Облигациялар, ұзақ мерзімді бөлік	16	92.717.685	83.671.184
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	26	89.323.835	89.995.249
Ұзақ мерзімді кредиторлық берешек	17	7.651.017	-
Мемлекеттік субсидия, ұзақ мерзімді бөлік		29.113	59.543
Жалдау бойынша міндеттемелер, ұзақ мерзімді бөлік	27	99.406	156.661
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер		102.412	-
		239.766.921	230.808.247
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар, қысқа мерзімді бөлік	15	14.334.439	6.083.377
Облигациялар, қысқа мерзімді бөлік	16	4.138.458	3.645.344
Сауда және басқа да кредиторлық берешек, қысқа мерзімді бөлік	17	40.884.883	23.389.482
Құрылыс бойынша міндеттеме	18	-	683.430
Шарт бойынша міндеттемелер		3.336.881	2.167.885
Мемлекеттік субсидия, қысқа мерзімді бөлік		30.430	30.430
Жалдау бойынша міндеттемелер, қысқа мерзімді бөлік	27	462.359	262.882
Табыс салығынан басқа, салықтар бойынша берешек	19	2.028.506	3.371.344
Табыс салығы бойынша берешек		52.818	723.620
Төленуге жататын дивидендтер		-	56
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	20	4.420.461	3.983.600
		69.689.235	44.341.450
Міндеттемелер жиыны		309.456.156	275.149.697
Капитал мен міндеттемелер жиыны		812.012.626	756.987.721
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	14	1.920	1.848

Басқарма төрағасының м.а.

Ботабеков А.Т.

Бас бухгалтер

Муканова Д.Т.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескертпе	2020 жыл	2019 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	21	350.659.551	263.162.073
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	22	(267.056.968)	(200.256.677)
Жалпы пайда		83.602.583	62.905.396
Жалпы және әкімшілік шығыстар	23	(8.309.669)	(8.834.207)
Өткізу шығыстары		(364.084)	(382.278)
Негізгі құралдардың құнсыздануын қалпына келтіру	6	(19.210)	28.364
Операциялық пайда		74.909.620	53.717.275
Қаржылық кірістер	24	7.146.006	4.171.530
Қаржылық шығыстар	24	(11.205.980)	(9.200.695)
(Теріс) / оң бағамдық айырма, нетто	25	(5.309.688)	469.129
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	7	358.447	774.374
Күтілетін несиелер залалдарына резервті есептеу	9, 10, 11, 12, 13	(458.445)	(134.370)
Басқа да кірістер		930.872	724.097
Басқа да шығыстар		(622.600)	(250.366)
Салық салынғанға дейінгі пайда		65.748.232	50.270.974
Табыс салығы бойынша шығыстар	26	(12.282.961)	(9.522.004)
Бір жылғы пайда		53.465.271	40.748.970
Акцияға пайда			
Бас компанияның жай акцияларының ұстаушыларына келетін жылғы базалық және бөлінген пайда (теңгемен)	14	205,64	156,73

Басқарма төрағасының м.а.

Ботабеков А.Т.

Бас бухгалтер

Муканова Д.Т.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескертпе	2020 жыл	2019 жыл
Операциялық қызмет			
Салық салынғанға дейінгі пайда		65.748.232	50.270.974
Салық салынғанға дейінгі пайданы таза ақша ағындарымен салыстыруға арналған түзетулер			
Тозу және амортизация		34.076.993	34.348.949
Қаржылық шығыстар	24	11.205.980	9.200.695
Қаржылық кірістер	24	(7.146.006)	(4.171.530)
Теріс / (оң) бағамдық айырма, нетто	25	5.309.688	(469.129)
Күтілетін несиелер залалдарына резервті есептеу		458.445	134.370
Ескірген қорларға резервті есептеу	23	57.028	67.532
Негізгі құралдардың және материалдық емес активтердің шығуынан болатын залалдар		372.695	108.015
Негізгі құралдардың құнсыздануы	6	19.210	(28.364)
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	7	(358.447)	(774.374)
Мемлекеттік субсидиядан кіріс		(30.430)	(58.305)
Айналымдағы капиталға түзетулер			
Қорлардағы өзгеріс		(472.164)	89.689
Сауда-дебиторлық берешектегі өзгеріс		(7.404.216)	(12.725.280)
Басқа да ағымдағы активтердегі өзгеріс		(2.325.816)	(255.298)
Өтелуге жататын ҚҚС және басқа да салықтар бойынша алдын ала төлемдегі өзгеріс		221.035	93.006
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі өзгерістер		16.526.787	8.617.459
Келісімшарттық міндеттемелердегі өзгеріс		1.168.996	433.215
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелердегі өзгеріс		102.412	-
Табыс салығынан басқа, салықтар бойынша берешектегі өзгеріс		(1.237.193)	1.229.811
Басқа да ағымдағы міндеттемелердегі өзгеріс		142.312	472.010
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары		116.435.541	86.583.445
Төленген пайыздар			
Төленген пайыздар		(2.093.727)	(2.536.865)
Төленген купондық сыйақы		(8.460.500)	(8.687.000)
Қаржылық жалдау бойынша төленген сыйақы		(87.769)	(52.601)
Банк кепілдіктері бойынша комиссия төлеу		(966.986)	(894.908)
Төленген табыс салығы		(13.529.672)	(8.093.869)
Алынған пайыздар		5.405.063	3.380.005
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағындары		96.701.950	69.698.207

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ)

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескертпе	2020 жыл	2019 жыл
Инвестициялық қызмет			
Депозиттік шоттардан алу		40.103.448	31.924.115
Депозиттік шоттарды толықтыру		(48.792.359)	(32.329.832)
Пайдаланылуы шектелген ақша қаражатындағы өзгеріс		4.238.713	(9.352)
Негізгі құралдарды және материалдық емес активтерді өткізуден түскен түсім		196.498	196.498
Негізгі құралдарды сатып алу		(30.376.834)	(24.541.643)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(51.273)	(177.828)
Борыштық бағалы қағаздарды сатып алу (ҚР Ұлттық банкінің ноттары, ҚР ҚМ вексельдері)		(117.199.634)	(8.459.310)
Борыштық бағалы қағаздарды өтеу (ҚР Ұлттық банкінің ноттары, ҚР ҚМ вексельдері)		85.659.159	7.953.341
DSFK эмитентінің облигацияларды сатып алуы	11	67.980	22.141
Казинвестбанк пен Эксимбанк Қазақстанға қаражатты ішінара қайтару		358.558	95.075
Қызметкерлерге берілген қарыздарды өтеу		564	2.092
Қауымдасқан компаниядан түскен дивидендтер	7	–	20.000
Инвестициялық қызметке пайдаланылған таза ақша ағындары		(65.795.180)	(25.304.703)
Қаржылық қызмет			
Облигацияларды шығару		9.032.407	–
Дивидендтерді төлеу		(32.746.767)	(31.644.640)
Қарыздарды өтеу		(6.574.597)	(10.517.957)
Жалдау міндеттемесі бойынша негізгі борышты төлеу		(400.692)	(47.420)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(30.689.649)	(42.210.017)
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		217.120	2.183.487
Валюта бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері			
Ақша қаражаты мен оның баламаларына күтілетін несие залалдарына резервті есептеуден болған әсер	13	10.071	(10.140)
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		21.179.282	19.060.700
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	13	21.867.205	21.179.282

Басқарма төрағасының м.а.

Ботабеков А.Т.

Бас бухгалтер

Муканова Д.Т.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Жарғылық капитал	Активтерді қайта бағалау резерві	Меншікті сатып алынған акциялар	Басқа резервтер	Бөлін беген пайда	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарға	126.799.554	310.840.187	(930)	(37.081)	35.092.074	472.693.804
Бір жылғы пайда	-	-	-	-	40.748.970	40.748.970
Жиынтық кіріс жиыны	-	-	-	-	40.748.970	40.748.970
Дивидендтер (14-ескертпе)	-	-	-	-	(31.641.831)	(31.641.831)
Облигациялар бойынша резерв амортизациясы	-	-	-	37.081	-	37.081
Активтерді қайта бағалау резервін көшіру (14-ескертпе)	-	(470.944)	-	-	470.944	-
2019 жылғы 31 желтоқсанға	126.799.554	310.369.243	(930)	-	44.670.157	481.838.024
Бір жылғы пайда	-	-	-	-	53.465.271	53.465.271
Жиынтық кіріс жиыны	-	-	-	-	53.465.271	53.465.271
Дивидендтер (14-ескертпе)	-	-	-	-	(32.746.825)	(32.746.825)
Активтерді қайта бағалау резервін көшіру (14-ескертпе)	-	(532.661)	-	-	532.661	-
2020 жылғы 31 желтоқсанға	126.799.554	309.836.582	(930)	-	65.921.264	502.556.470

Басқарма төрағасының м.а.

Ботабеков А.Т.

Бас бухгалтер

Муканова Д.Т.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Электр Желілерін Басқару жөніндегі Қазақстан Компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания» немесе «KEGOC») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1996 жылғы 28 қыркүйектегі № 1188 Қаулысына сәйкес «Қазақстанэнерго» бұрынғы Ұлттық энергетика жүйесі активтерінің бір бөлігін беру арқылы құрылды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі акционері «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») болып табылды (90 пайыз оған қоса бір акция). Самұрық-Қазына Қазақстан Республикасы Үкіметінің бақылауында.

2014 жылы Компания Қазақстан Қор Биржасында акциялардың 10 пайызын минус бір акцияны орналастырды.

KEGOC компаниясы Қазақстанда электр қуатын беру, техникалық диспетчеризациялау және электр қуатын өндіру-тұтыну теңгерімін ұйымдастыру қызметтерін көрсететін ұлттық компания болып табылады. Мемлекет тағайындаған жүйелік оператор ретінде Компания орталықтандырылған оперативтік-диспетчерлік басқаруды жүзеге асырады, басқа мемлекеттердің энергия жүйелерімен параллельді жұмысты қамтамасыз етеді, энергия жүйесінде теңгерімді қолдап отырады, жүйелік қызметтерді көрсетеді және электр қуатының көтерме нарығының субъектілерінен қосалқы қызметтерді сатып алады, сондай-ақ электр қуатын ұлттық электр желісі (бұдан әрі – «ҰЭЖ») арқылы беріп, оған техникалық қызмет көрсетеді және пайдалануға дайындық күйінде ұстап отырады. ҰЭЖ шағын станциялардан, бөлу құрылғыларынан, өңіраралық және (немесе) мемлекетаралық электрді беру желілерінен және кернеуі 220 киловольт әрі одан жоғары болатын электр станцияларының электр қуатын беретін электрді беру желілерінен тұрады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі еншілес ұйымдарда қатысу үлесі болды:

Компания	Қызмет	Қатысу үлесі	
		2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
«Энергоинформ» АҚ (бұдан әрі – «Энергоинформ»)	KEGOC қызметін ақпараттық қамсыздандыру	100%	100%
«Жаңартылатын энергия көздерін қолдау бойынша есеп айырысу-қаржы орталығы» ЖШС (бұдан әрі – «ЖЭК бойынша ЕҚО»)	Жаңартылатын энергия көздерін пайдаланатын объектілер өндірген және Қазақстан Республикасының бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің электр желілеріне жеткізілген электр қуатын орталықтандырылған сатып алу және сату; электр қуатының әзірлігін қолдау қызметтерін сатып алу және электр қуатының электр қуаттылығы нарығында жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету қызметтерін орталықтандырылған көрсету	100%	100%

Компания мен оның еншілес ұйымдары бұдан әрі бірлесіп «Топ» деп аталады.

Басқарушылық мақсаттар үшін Топтың қызметі көрсетілетін қызметтің түріне сәйкес үш операциялық сегментке бөлінеді (5-ескертпе):

- **Электр қуатын беру және ілеспе қолдау көрсету. Электр қуатын беру Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар туралы»** 2018 жылғы 27 желтоқсандағы № 204-VI ҚРЗ Заңымен (бұдан әрі – «Заң») реттеледі, өйткені Топ электр қуатын беру, желіге беретін техникалық диспетчерлеу және электр қуатын тұтыну мен электр қуатының өндірісін-тұтынуын теңестіруді ұйымдастыру бойынша қызметтерді көрсету аясында табиғи монополист болып табылады. Заңға сай, Топтың электр қуатын беру, техникалық диспетчерлеу және электр қуатының өндірісін-тұтынуын теңестіруді ұйымдастыру бойынша қызметтерге тарифтерін Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті (бұдан әрі – «Комитет») бекітеді.
- **Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету.** 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында электр қуатының нарығы жұмыс істей бастады, оны енгізудің негізгі мақсаты – бұл Қазақстан Республикасының энергия жүйесінің баланстық сенімділігін қамтамасыз ету. Баланстық сенімділік дегеніміз энергия жүйесінің электр қуатына тұтынушылық сұранысын кез келген уақыт сәтінде қанағаттандыру қабілеті.
- **Сатып алынатын электр қуатын өткізу.** Сатып алынатын электр қуатын өткізу сегментіне Қазақстан Республикасының Үкіметі ЖЭК секторын дамыту жағдайларын жасау мақсатында құрған жаңартылатын энергия көздерінің (бұдан әрі – «ЖЭК») секторы кіреді. ЖЭК секторы «Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 шілдедегі № 165-IV Заңымен реттеледі.

Компанияның бас кеңсежайы мына мекенжайда тіркелген: Қазақстан Республикасы, Z00T2D0, Нұр-Сұлтан қ., Тәуелсіздік даңғылы, 59-шы ғимарат.

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілікке Компания Басқармасы төрағасының м.а. мен бас бухгалтері 2021 жылғы 26 ақпанда бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗДЕРІ

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес (бұдан әрі – «ХҚЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан – «ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, қайта бағаланған құны бойынша көрсетілген негізгі құралдардың кейбір кластарын және есеп саясатында және осы аралық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ескертпелерінде көрсетілгендей әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, бастапқы құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалды. Шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен көрсетілген, ал барлық сомалар, өзгесі көрсетілген жағдайлардан басқа, бүтін мыңдықтарға дейін дөңгелектенген.

ШОҒЫРЛАНДЫРУ НЕГІЗІ

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның және оның еншілес ұйымдарының қаржылық есептіліктері кіреді. Егер Топ инвестициялау объектісіне қатысудан болатын кіріспен байланысты тәуекелдерге ұшыраған жағдайда бақылау жасалады немесе мұндай кірісті алуға құқығы, сондай-ақ инвестициялау объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асырудың көмегімен кіріске әсер ету мүмкіндігі бар. Атап айтқанда, Топ тек егер келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар объектісін бақылайды:

- Топтың инвестициялар нысанына қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар нысанының маңызды қызметін ағымдағы басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар);
- Топтың инвестициялау объектісіне қатысудан болатын ауыспалы кіріспен байланысты тәуекелдерге ұшырағышығының немесе мұндай кірісті алуға құқығы бар;
- Топтың кірістердің көлеміне әсер ету үшін өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігінің болуы.

Әдетте, дауыс беру көпшілігі бақылаудың болуымен негізделеді деп болжануда. Мұндай жорамалды растау үшін және Топтың инвестициялар объектісіне қатысты дауыс беру құқықтарының көпшілігі немесе ұқсас құқықтары болған кезде Топ мұндай инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен жағдайларды ескереді:

- инвестициялар объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа тұлғалармен келісім(дер);
- басқа келісімдермен негізделген құқықтар;
- Топта бар дауыс беру құқығы және әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Егер фактілер мен жағдайлар бақылаудың үш құрамдасы бірінің немесе бірнешеуінің өзгеруін растаса, Топ инвестициялар нысанына қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды. Топ еншілес ұйымға бақылауды алған кезде еншілес ұйымның шоғырлануы басталады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылғанда

тоқталады. Сатып алынуы немесе есептен шығарылуы жыл ішінде болған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке қосылады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылған күнге дейін көрсетіледі.

Басқа да жиынтық кірістің (БЖК) пайдасы немесе зияны және әрбір құрамдасы Топтың бас компаниясының меншік иелеріне және егер бұл бақыланбайтын қатысу үлестерінде теріс сальдоға әкеліп соқтырған жағдайда, бақыланбайтын қатысу үлестеріне жатады. Қажет болғанда еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі мұндай компаниялардың есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетіледі. Топтың ішінде операцияларды жүзеге асырудың нәтижесінде туындайтын барлық топішілік активтер мен міндеттемелер, капитал, кірістер, шығыстар мен ақша ағындары шоғырландыру кезінде толығымен алынып тасталады.

Бақылаудан айырылмастан еншілес ұйымға қатысу үлесінің өзгеруі капиталмен болған операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылып қалса, ол тиісті активтерді (оның ішінде гудвилді), міндеттемелерді, бақыланбайтын қатысу үлестерін және меншікті капиталдың басқа да құрамдастарын тануды тоқтатады және туындап қалған пайданы немесе зиянды пайда немесе зиян құрамында мойындайды. Қалған инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

ЖАҢА СТАНДАРТТАР, ТҮСІНДІРМЕЛЕР ЖӘНЕ ТОП АЛҒАШ РЕТ ПАЙДАЛАНАТЫН ҚОЛДАНЫСТАҒЫ СТАНДАРТТАР МЕН ТҮСІНДІРМЕЛЕРГЕ ТҮЗЕТУЛЕР

Қаржылық есептілікті жасау кезінде қабылданған есеп саясаты, 2020 жылғы 1 қаңтарға күшіне еніп қабылданған жаңа стандарттарды қоспағанда, топтың 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы жылдық қаржылық есептілігін жасау кезінде қолданылған саясатқа сәйкес келеді. Топ шығарылған, бірақ күшіне енбеген қандай да бір басқа стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

2020 жылы Топ төменде келтірілген түзетулер мен түсіндірмелерді алғаш рет қолданды, бірақ олар оның шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

«Бизнесі айқындау» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер

3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулерде бизнес болып есептелу үшін қызмет түрлері мен активтердің интеграцияланған жиынтығына кем дегенде үлес және принципиалды маңызы бар процесс кіруі тиіс екендігі түсіндіріледі, олар бірігіп едәуір шамада қайтарымның пайда болуына ықпалдаса алады. Бұл ретте бизнеске қайтарымдылықтың пайда болуына қажетті барлық үлестер мен процестер міндетті түрде кірмей қалуы да түсіндіріледі. Түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

7 ХҚЕС-ке (IFRS), 9 ХҚЕС-ке (IFRS) және 39 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау»

«Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» 9 ХҚЕС-ке (IFRS), 39 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер базалық пайда мөлшерлемесінің реформасы тікелей ықпал ететін хеджирлеудің барлық қатынастарға қолданылатын бірқатар босатуларды қамтиды. Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы хеджирлеудің қарым-қатынастарына әсер етеді, егер оны қолдану нәтижесінде хеджирлеу объектісі бойынша немесе хеджирлеу құралы бойынша базалық пайыздық мөлшерлемеге негізделген ақша ағындарының пайда болу мерзімдеріне немесе өлшеміне қатысты белгісіздіктер пайда болса. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

«Маңыздылықты айқындау» 1 ХҚЕС-ке (IAS) және 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер

Түзетулер маңыздылықтың жаңа анықтамасын ұсынады, соған сай «егер ақпаратты жіберіп алу, оны бұрмалау немесе бүркеу нақты есеп беретін ұйым туралы қаржылық ақпаратты ұсынатын бұл қаржылық есептіліктің негізінде олар қабылдайтын жалпы мақсаттағы қаржылық есептілікті негізгі пайдаланушыларының шешімдеріне ықпал етеді деп негізделген түрде күтуге болатын болса, ақпарат маңызды болып табылады».

Түзетулерде маңыздылық бүтіндей қарастырылатын қаржылық есептілік контекстінде ақпараттың (бөлек не болмаса басқа ақпаратпен жиынтығында алынған) сипатына немесе сандық маңыздылығына байланысты болатындығы түсіндіріледі. Егер бұл қаржылық есептіліктің негізгі пайдаланушыларының шешімдеріне ықпал етеді деп негізделген түрде күтуге тұрарлық болса, ақпараттың бұрмалануы елеулі болып табылады. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

2018 жылғы 29 наурызда шығарылған «Қаржылық есептілікті ұсынудың концептуалдық негіздері»

Концептуалдық негіздер стандарт болып табылмайды және Концептуалдық негіздердің бірде бір ережесінің стандарттың қандай да бір ережесіне немесе талабына басым түсетіндей күші жоқ. Концептуалдық негіздердің мақсаты мынада: ХҚЕС жөніндегі Кеңеске стандарттарды әзірлеуге жәрдемдесу; стандарттардың бірде бірі белгілі бір операцияны немесе басқа да оқиғаны реттегенде, есеп саясатының ережелерін әзірлеу кезінде қаржы есептерін жасаушыларға жәрдемдесу; және барлық тараптарға стандарттарды түсінуде және түсіндіруде жәрдемдесу.

Концептуалдық негіздердің қайта қаралған редакциясы бірнеше жаңа тұжырымдаманы, активтер мен міндеттемелердің жаңартылған анықтамаларын және оларды мойындау критерийлерін қамтиды, сондай-ақ кейбір маңызды ережелерді түсіндіреді.

Бұл құжаттың қайта қаралуы Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер «Covid-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығару»

2020 жылғы 28 мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Жалдау» 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды – «Covid-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығару». Бұл түзету Covid-19 пандемиясының тікелей салдары ретінде туындайтын жалдау бойынша иеліктен шығарулар болған жағдайда жалдау шарттарының түрлендірулерін есепке алу бөлігінде жалға алушылар үшін 16 ХҚЕС (IFRS) талаптарын қолданудан босатуды көздейді. Іс жүзіндегі сипаттағы жеңілдік ретінде жалға алушы жалға беруші Covid-19 пандемиясымен байланысты ұсынған жалдау бойынша иеліктен шығару жалдау шартының түрлендіруі болып табылатындығын сараламау шешімін қабылдай алады. Мұндай шешімді қабылдайтын жалға алушы Covid-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығарумен негізделген жалдау төлемдерінің кез келген өзгерісін мұндай өзгеріс есепте, егер ол жалдау шартының түрлендіруі болып табылса, 16 ХҚЕС-ке (IFRS) сай көрсетілетіндей етіп ескеруі тиіс. Бұл түзету 2020 жылғы 1 маусымнан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты қолданылады. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзету Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ АЙНАЛЫМДАҒЫ/ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖӘНЕ АЙНАЛЫМНАН ТЫС/ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ЕТІП ЖІКТЕУ

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топ активтер мен міндеттемелерді олардың айналымдағы/ қысқа мерзімді және айналымнан тыс/ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив мына жағдайларда, егер:

- оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға немесе тұтынуға арналса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін арналса;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өткізу болжанса; немесе
- есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе олардың баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өтелуге тиіс болса; немесе
- Компанияның есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелердің өтелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса.

Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімділер ретінде жіктейді.

Кейінгі қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

ӘДІЛ ҚҰНДЫ БАҒАЛАУ

Топ мұндай қаржы құралдарын әрбір есепті күнге әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері және солардың әділ құны олардың қалдық құнынан айтарлықтай ерекшеленгенде, әділ құны бойынша қаржылық емес активтер (ҰЭЖ активтері) ретінде бағалайды. Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат 28-ескертпеде ашылып көрсетіледі.

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміленің шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта негізгі нарықтың жоқтығы шартында болатындығын болжайды.

Топ негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын анықтау кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің мүдделерінде әрекет етеді деп болжанады.

Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының активті ең үздік және барынша тиімді тәсілмен пайдалану арқылы не болмаса оны бұл активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын нарыққа басқа қатысушыға сату нәтижесінде экономикалық пайданы шығара алу мүмкіндігін ескереді.

Компания мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған иерархиясының шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері.
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері.
- 3-деңгей – иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Қаржылық есептілікте мерзімді негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Топ әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайта талдай отырып (жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болатын ең

төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархия көздерінің деңгейлері арасында аудару фактісін айқындайды.

Топтың қаржы жөніндегі басшылығы ҰЭЖ активтері мен сату үшін қолда бар бағасы белгіленбейтін қаржы активтерінің әділ құнын мерзімді бағалау үшін, сол сияқты қолданылуына қарай активтердің әділ құнын бір мезгілде бағалау үшін саясат пен рәсімдерді айқындайды.

ҰЭЖ активтерінің құнын бағалау үшін сырттан бағалаушылар тартылады. Сырттан бағалаушыларды тарту туралы шешімді қаржы жөніндегі басшылық жыл сайын қабылдап отырады. Іріктеу критерийлері ретінде нарықты білу, бедел, тәуелсіздік және кәсіпқой стандарттарға сәйкестік қолданылады. Сыртқы бағалаушылармен талқылағаннан кейін қаржы жөніндегі басшылық бағалаудың қандай әдістемесі мен бастапқы деректері әрбір жағдайда пайдаланылуы тиіс екендігі жөнінде шешім қабылдайды.

Әрбір есепті күнге қаржы жөніндегі басшылық өзінің есеп саясатына сәйкес қайталап талдау және қайталап бағалау қажет болатын активтер мен міндеттемелердің құнындағы өзгерістерді талдайды. Мұндай талдаудың шеңберінде қаржы жөніндегі басшылық бағалау кезінде пайдаланылған ақпаратты шарттармен және басқа да орынды құжаттармен салыстыру арқылы соңғы бағалау кезінде қолданылған негізгі бастапқы деректерді тексереді.

Қаржы жөніндегі басшылық және Топтың сыртқы бағалаушылары жасалған өзгерістердің негізділігін айқындау мақсатында есеп саясатына сәйкес негізгі құралдардың қайта бағаланатын класы бойынша әрбір активтің әділ құнының өзгерісін тиісті сыртқы дерек көздерімен салыстырады.

Қаржы жөніндегі басшылық және сыртқы бағалаушылар бағалау кезінде қолданылған негізгі жорамалдарды талқылайды.

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсатында Топ активтер мен міндеттемелерді олардың сипатының, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдердің, сондай-ақ жоғарыда көрсетілгендей әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгейдің негізінде жіктеді.

ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі теңгемен берілген. Сондай-ақ теңге Топтың бас компаниясының функционалды валютасы болып табылады. Топтың әр компаниясы өзінің жеке функционалды валютасын айқындайды және әрбір компанияның қаржылық есептілігіне қосылған баптар осы функционалдық валютада бағаланып отырады.

Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда Топ компанияларымен операция тану критерийлерін қанағаттандырған күнге қолданылатын спот-бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі.

Шетел валютасында бейнеленген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданыстағы қызмет ететін валюта спот-бағамымен қайта есептеледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ) ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Монетарлық баптарды өтеу немесе қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырмалар, Топтың таза инвестициясының шетелдік бөлімшеге хеджирлеуін қамтамасыз ететін монетарлық баптарды қоспағанда, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке қосылады. Олар пайда мен зияндарда мойындалғанда таза инвестицияның шығу сәтіне дейін басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Әділ құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған кірістер немесе шығыстар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

Топ маңызды мәмілелерді жасаған шетел валюталарының айырбас бағамдары былайша көрсетілген:

Жыл соңындағы айырбас бағамы (теңгеге)	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
1 АҚШ доллары	420,91	382,59
1 еуро	516,79	429,00
1 ресей рублі	5,62	6,16

Бір жылғы орташа айырбас бағамы (теңгеге)	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
1 АҚШ доллары	412,95	382,87
1 еуро	471,44	428,63
1 ресей рублі	5,73	5,92

НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Негізгі құралдар, ҰЭЖ активтерін қоспағанда, жинақталған амортизацияны және олар болған жағдайда құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып бастапқы құны бойынша ескеріледі. Мұндай құнға негізгі құралдардың бөлшектерін ауыстыру құны және егер оларды капиталдандыру критерийлері орындалса, ұзақ мерзімді құрылыс жобалары болған жағдайда қарыздар бойынша шығындар кіреді.

Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Топ осы сияқты құрамдастарды оларға тән болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жекелеген активтер ретінде мойындайды және оларды лайықты түрде амортизациялайды. Сол сияқты, негізгі техникалық шолып тексеруді жүргізген кезде сонымен байланысты шығындар, егер мойындаудың барлық критерийлері орындалса, құрал-жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте пайда немесе зиян құрамында мойындалады.

ҰЭЖ активтері қайта бағалау күнінен кейін танылған жинақталған амортизация мен құнсыздану шығындарын шегере отырып әділ құны бойынша бағаланады. Қайта бағалау қайта бағаланған активтің әділ құны оның баланстық құнынан айтарлықтай ерекшеленбейді дегендегі сенімділікті қамтамасыз ету үшін жеткілікті жиілікпен жүзеге асырылады.

Қайта бағалаудан болған құн өсімі БЖК құрамында көрсетіледі және бұрын жасалған қайта бағалаудың салдарынан пайда немесе зиян құрамында танылған дәл осы активті қайта бағалаудан болған зиянда қалпына келтіретін бөлікті қоспағанда, капитал құрамына кіретін активтерді қайта бағалау резервін ұлғайтуға жатады. Қайта бағалаудан болған залал, бұрын қайта бағалау резервінің құрамында мойындалған дәл сол актив бойынша оң қайта бағалауды тікелей азайтатын бөлігін қоспағанда, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады. Актив істен шыққан жағдайда, бұл активке тікелей жататын қайта бағалау резервінің бір бөлігі активтерді қайта бағалау резервінен бөлінбеген пайданың құрамына аударылады.

Амортизация активтердің пайдалы қызметін бағалау мерзімінің ішінде желілік әдіспен былайша есептеледі:

Ғимараттар	60 жыл
ҰЭЖ активтері	
Электрді тарату желілері	50 жыл
Ғимараттар	10-30 жыл
Шағын станциялардың құрал-жабдығы	12-30 жыл
Көлік және басқа да негізгі құралдар	
Басқа да машиналар мен құрал-жабдықтар	7-25 жыл
Көлік құралдары	11 жыл
Компьютерлер және деректерді өңдеу бойынша басқа да құрал-жабдық	4-25 жыл
Интерьер және шаруашылық мақсаттағы заттар	7 жыл
Басқа да негізгі құралдар	3-15 жыл

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ) НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Жер амортизацияланбайды.

Пайдалы қолдану мерзімдері және негізгі құралдарды тарату құны әрбір жылдық есепті кезеңнің аяғында талданады және қажетіне қарай түзетіледі.

Егер күтілген жағдайлар бұрынғы жорамалдардан ерекшеленетін болса, өзгерістер 8 ХҚЕС (IAS) «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер» сәйкес бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер ретінде ескеріледі. Бұл бухгалтерлік бағалау жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылатын негізгі құралдардың қалдық құны мен негізгі құралдардың тозу сомасына айтарлықтай әсер ете алады.

Негізгі құралдар нысандарын тану ол есептен шығарылғанда немесе оның пайдаланылуы немесе есептен шығарылуынан болашақ экономикалық пайда алу күтілмеген жағдайда тоқтатылады. Активтерді тану тоқтатылғанда туындайтын кез келген кірістер немесе залалдар (есептен шығарудан түскен түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелетін) активті тану тоқтатылған есепті жылда пайда немесе зиян құрамына енгізіледі.

МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Материалдық емес активтер бастапқы тану кезінде бастапқы құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген бастапқы құны бойынша ескеріледі. Өнімдерді әзірлеуге капиталға айналдырылған шығындарды қоспағанда, Топ ішінде жасалған материалдық емес активтер капиталға айналмайды және тиісті шығыс олар пайда болған есепті кезеңдегі пайда мен зияндарда көрсетіледі.

Топтың материалдық емес активтеріне, ең бастысы, компьютерлік бағдарламалық жасақтама мен лицензиялар кіреді. Материалдық емес активтер активтерді 3 жылдан 20 жылға дейін пайдалы қолданудың бағалау мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Топ әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер осындай белгілер орын алса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Топ активтің өтелетін құнын бағалайды. Активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің (ААЖБ) өтелетін құны – бұл сатуға арналған шығындарды шегергенде, (ААЖБ) активінің әділ құны және (ААЖБ) активін пайдаланудан болатын құндылық. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің немесе ақша ағындарын тудыратын бөлімшенің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан артып кетсе, актив құнсызданған деп саналады және өтелетін құнына дейін есептен шығарылады.

Пайдалану құндылығын бағалау кезінде келешек ақша ағымдары салық салынғанға дейін дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконтталады, әрі ол ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және активке тән тәуекелдерді көрсетеді. Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі пайдаланылады. Мұндай есептеулер бағалау коэффициенттерімен, акциялар нарығында еркін айналыста болатын баға белгілеулерімен немесе әділ құнның басқа да қолжетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ құнсыздану сомасын Топтың жеке активтер жатқызылатын әрбір ААЖБ үшін жеке дайындалатын пайдалану құндылығына сүйене отырып құнсыздану сомасын айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте 5 (бес) жылға жасалады. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бесінші жылдан кейін болжамды келешек ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсім үрдістері есептеледі.

Қайта бағалау өзге де жиынтық кірісте танылған бұрынғы қайта бағаланған ҰЭЖ активтерін қоспағанда құнсызданған актив қызметіне сәйкес шығыстар санаты құрамындағы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылатын жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан (қорлардың құнсыздануын қосқанда) болатын залалдар. Мұндай активтердің құнсыздануы бұрын танылған қайта бағалау сомасының шегінде басқа да жиынтық кірісте танылады. Топ әрбір есепті күнге, гудвилді қоспағанда, активтің бұрын мойындалған құнсыздану шығындарының жоқ немесе қысқарған екендігінің белгілері бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ААЖБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болған бұрын мойындалған шығындар, егер құнсызданудан болған соңғы шығын мойындалған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауда өзгеріс болған жағдайда ғана, қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің ағымдағы құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін. Құнның осылайша қалпына келтірілуі, актив қайта бағаланған құны бойынша танылған жағдайларды қоспағанда, пайда мен зияндарда танылады. Мұндай жағдайларда құнның қалпына келтірілуі қайта бағалаудан болған құнның өсімі ретінде ескеріледі.

ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Қауымдасқан компания – бұл соған қатысты Топтың айтарлықтай ықпалы бар компания. Айтарлықтай ықпал – инвестициялар объектісінің қаржылық және операциялық саясатына қатысты шешімдерді қабылдауға қатысу өкілеттіктері, бірақ мұндай саясатқа қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау.

Айтарлықтай ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес компанияларға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас келеді.

Топтың оның қауымдасқан компаниясына инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі.

Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан компанияға инвестиция алдымен бастапқы құны бойынша танылады. Инвестициялардың баланстық құны сатып алған күннен кейін туындайтын қауымдасқан компанияның таза активтеріндегі өзгерістердегі Топтың үлесі танылуы салдарынан не өседі немесе төмендейді. Қауымдасқан компанияға жататын гудвил инвестицияның баланстық құнына кіреді және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ) ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп қауымдасқан компания қызметінің қаржы нәтижелеріндегі Топтың үлесін көрсетеді. Егер қауымдасқан компанияның капиталында тікелей танылған өзгерістер болса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін таниды және бұл капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылғанда бұл фактіні ашады.

Топтың қауымдасқан компаниямен операциялары бойынша туындайтын жұмсалмаған пайда мен зияндар Топтың қауымдасқан компанияда қатысу үлесінің болған дәрежесінде алынып тасталды.

Қауымдасқан компанияның пайдасындағы Топ үлесі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тікелей көрсетілген. Ол қауымдасқан компанияның акционерлеріне келетін пайданы білдіреді, және сондықтан қауымдасқан компаниялардың еншілес компанияларындағы салық салу мен бақыланбайтын қатысу үлесін есептегеннен кейін пайда ретінде айқындалады.

Қауымдасқан компанияның қаржылық есептілігі Топтың қаржылық есептілігіндегі есепті кезеңде жасалады. Қажет болған жағдайда есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топ өзінің қауымдасқан компаниясына инвестициясы бойынша құнсызданудан келген қосымша зиянын тану қажеттігін айқындайды. Әрбір есепті кезеңде Топ қауымдасқан компанияға құйылған инвестициялардың құнсыздануының объективті куәлігінің болуын белгілейді. Мұндай куәліктер болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен оның баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және осы соманы «Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес» бабы бойынша пайда мен зияндарда мойындайды.

Қауымдасқан компанияға айтарлықтай ықпалдан айырылған жағдайда, Топ қалған инвестицияларды әділ құны бойынша бағалап, мойындайды. Едәуір ықпалдан айырылу сәтіне қауымдасқан компанияның баланстық құны мен қалған инвестициялардың әділ құны және шығарылудан болған түсімдер арасындағы айырма пайда немесе зиян құрамында мойындалады.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ – БАСТАПҚЫ МОЙЫНДАУ ЖӘНЕ KEЙІННЕН БАҒАЛАУ

Бір ұйымда қаржы активінің және екінші ұйымда қаржылық міндеттеменің немесе үлестік құралдың пайда болуына әкеліп соқтыратын кез келген шарт қаржы құралы болып табылады.

Қаржы активтері

Бастапқы тану және бағалау

Топтың қаржы активтеріне ақша қаражаты мен оның баламалары, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттер, пайдаланылуы шектелген ақша қаражаты, басқа жа қаржы активтері, сауда және басқа да дебиторлық берешек, бағасы белгіленетін және белгіленбейтін қаржы құралдары кіреді.

Қаржы активтері бастапқыда танылған кезде тиісінше амортизацияланған құны бойынша ескерілетін қаржы активтері; пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері; басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері ретінде жіктеледі.

Қаржы активі амортизацияланған құны бойынша ескеріледі, егер мына екі критерий сақталған болса:

1. бизнес-модельдің мақсаты барлық шарттық ақша ағындарын алу үшін қаржы активін ұстап қалу болып табылады; және
2. шарттық ақша ағындары тек пайыздық сыйақы мен негізгі борыш бойынша төлемдермен ғана білдірілген. Сыйақы ақшаның уақытша құны мен белгілі бір уақыт кезеңінде өтелуге жататын негізгі борышпен байланысты несиелік тәуекел үшін АҚы төлеуді білдіреді.

Егер жоғарыда аталған критерийлердің кем дегенде біреуі сақталмаған болса, қаржы активі әділ құны бойынша өлшенеді.

Топтың амортизацияланған құны бойынша ескерілмейтін қаржы активтері әділ құны бойынша ескеріледі.

Қаржы активі басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескеріледі, егер мына екі критерий сақталған болса:

1. бизнес-модельдің мақсаты барлық шарттық ақша ағындарын алу үшін, сол сияқты қаржы активін сату арқылы қаржы активін ұстап қалу болып табылады; және
2. шарттық ақша ағындары тек пайыздық сыйақы мен негізгі борыш бойынша төлемдермен ғана білдірілген. Сыйақы ақшаның уақытша құны мен белгілі бір уақыт кезеңінде өтелуге жататын негізгі борышпен байланысты несиелік тәуекел үшін АҚы төлеуді білдіреді.

Топ қаржы активтерін пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескереді, олар амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша көрсетілген жағдайларды қоспағанда.

Кейінгі бағалау

Кейіннен қаржы активтері амортизацияланған құны бойынша немесе Топтың қаржы активтерін басқару бойынша бизнес-модельдеріне негізделе отырып басқа да жиынтық кіріс арқылы немесе пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланады. Бизнес-модельді Топ басшылығы айқындайды.

Тануды тоқтату

Қаржы активінің (немесе, қолданылатын жерде – қаржы активінің бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бір бөлігі) мына жағдайларда баланста танылуы тоқтатылады:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Топ активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідірусіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе; не болмаса (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ) ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ – БАСТАПҚЫ МОЙЫНДАУ ЖӘНЕ КЕЙІННЕН БАҒАЛАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржы активтері (жалғасы)

Тануды тоқтату (жалғасы)

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, жаңа актив Топ берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде танылады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады.

Берілген активке кепілдік нысанындағы жалғасқан қатысу активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе Топтан талап етілуі мүмкін төлемнің ең жоғары сомасы өлшемдердің ең кішісі бойынша танылады.

Күтілетін несие зияндарын мойындау

Топ, егер несие зияны бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайған болса, амортизацияланған құны бойынша және бүкіл мерзім үшін күтілетін несие зияндарына тең болатын сомада басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша күтілетін несие зияндарына бағалау резервін мойындайды. Топ басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активінің баланстық құнын азайтпай, бағалау резервін басқа да жиынтық кірістің құрамында мойындайды.

Қаржы активі бастапқы танылған сәттен бастап сол бойынша несиелік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының жоқтығын айқындау кезінде Топ күтілетін несие зияндары сомасының өзгеруіне емес, несие құралының қолданылу мерзімінің бойынша дефолттың орын алу тәуекелінің өзгеруіне сүйенеді.

Егер шартта көзделген қаржы активі бойынша ақша ағындары қайта қаралған немесе түрлендірілген болса және қаржы активінің мойындалуы тоқтамаса, Топ қаржы құралы бойынша несие тәуекелінің айтарлықтай өзгергенін мыналарды салыстыру арқылы бағалайды:

1. есепті күнгі жағдай бойынша дефолттың орын алу тәуекелін бағалау (түрлендірілген шарттық талаптардың негізінде);
2. бастапқыда мойындау кезінде дефолттың орын алу тәуекелін бағалау (бастапқы түрлендірілмеген шарттық талаптардың негізінде).

Егер несие тәуекелінің айтарлықтай ұлғаюы орын алмаса, Топ қаржы активі бойынша зияндарға бағалау резервін мыналарды қоспағанда 12 айлық күтілетін несие зияндарына тең сомада мойындайды:

1. сатып алынған немесе құрылған несиелік-құнсызданған қаржы активтері;
2. сауда дебиторлық берешекті немесе «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» 15 ХҚЕС (IFRS) қолданылу аясына қатысы бар операциялардың салдарынан туындайтын шарт бойынша активтерді; және
3. жалдау бойынша дебиторлық берешекті.

(1) – (3) тармақтарда көрсетілген қаржы активтері бойынша Топ зияндар резервін бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зияндарының сомасында бағалайды.

Егер алдыңғы есепті кезеңде Топ қаржы құралы бойынша зияндардың бағалау резервін бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зияндарына тең болатын сомада бағалайды, бірақ ағымдағы күнгі жағдай бойынша несиелік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы жоқ екендігін айқындайды, сол сияқты ағымдағы есепті күнге Топ бағалау резервін 12 айлық күтілетін несиелік зияндарына тең сомада бағалауы тиіс.

Топ құнсызданудан болған пайда немесе зиян ретінде зияндардың бағалау резервін түзетуге қажетті соманы есепті күнгі жағдай бойынша күтілетін несиелік зияндарының сомасына дейін мойындайды.

Сатып алынған немесе құрылған несиелік-құнсызданған қаржы активтері бойынша Топ құнсызданудан болған зиянды қалпына келтіру ретінде, тіпті егер бүкіл мерзім бойына болған күтілетін несиелік зияндары бастапқы мойындау кезінде есепті ақша ағындарына қосылған күтілетін несиелік зияндарының өлшемінен кем болса да, бүкіл мерзім бойына болған күтілетін несиелік зияндарының қолайлы өзгерістерін мойындайды.

Күтілетін несиелік зияндарын бағалау

Топ қаржы құралы бойынша күтілетін несиелік зияндарын мыналарды көрсететін тәсілмен бағалайды:

1. ықтималдылықты ескере отырып алынған және таразыланған ықтимал нәтижелердің диапазонын бағалау арқылы айқындалған соманы;
2. ақшаның уақытша құнын;
3. есепті күнге қолжетімді болатын өткен оқиғалар, ағымдағы талаптар мен болжамды келешек экономикалық талаптар туралы негізделген және расталатын ақпаратты.

Күтілетін несиелік зияндарын бағалау кезінде қарастырылатын ең ұзақ кезең – бұл Топ несиелік тәуекелге ұшырағыш болатын шарт бойынша ең ұзақ кезең (ұзарту опциондарын ескере отырып).

Қарыз, сол сияқты қарыздарды беру міндеттемесінің пайдаланылмаған компоненті кіретін қаржы құралдары бойынша, Топтың шартта көзделген қарыздың өтелуін талап ету және қарыздарды беру бойынша міндеттеменің пайдаланылмаған компонентінің күшін жою мүмкіндігі Топтың хабарламаны берудің шарттық мерзімімен несиелік зияндар тәуекеліне ұшырағыштығын шектемейді. Мұндай қаржы құралдары бойынша Топ несиелік зияндарды несиелік тәуекелге ұшырағыштықтың бүкіл мерзіміне бағалайды және күтілетін несиелік зияндар Топтың несиелік тәуекелдерді басқару қызметінің нәтижесінде, тіпті егер мұндай кезең шарт бойынша ең ұзақ кезеңнен асып кетсе де, азаймайды.

Бастапқыда танылған сәттен бастап несиелік тәуекелдің едәуір ұлғаюымен негізделген күтілетін несиелік зияндарын бүкіл мерзім бойына мойындау мақсатына қол жеткізу үшін несиелік тәуекелді ұжымдық негізде айтарлықтай ұлғайтуды бағалау, мысалға, несиелік тәуекелдің топ немесе қаржы құралдарының шағын тобы бойынша едәуір ұлғаюына нұсқайтын ақпаратты талдау арқылы бағалау қажет болып қалуы мүмкін. Бұл несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған жағдайда Топтың бүкіл мерзім бойынша күтілетін несиелік зияндарын мойындау мақсатына қол жеткізуіне, тіпті егер несиелік тәуекелдің бөлек құрал деңгейінде айтарлықтай ұлғаюының расталуы қолжетімсіз болса да, кепілдігін береді.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ) ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ – БАСТАПҚЫ МОЙЫНДАУ ЖӘНЕ КЕЙІННЕН БАҒАЛАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

Бастапқы мойындау кезіндегі қаржылық міндеттемелер пайда немесе зиян, несиелер мен қарыздар немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп қарыздар, несиелер мен кредиторлық берешек болған жағдайда әділ құны бойынша танылады.

Топтың қаржылық міндеттемелері сауда және басқа да кредиторлық берешекті, несиелер мен қарыздарды және шығарылған облигацияларды қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді одан кейінгі бағалау олардың жіктелуіне былайша тәуелді болады:

Несиелер мен қарыздар

Бастапқыда мойындалғаннан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы өтелім есептелуіне қарай пайда мен зияндарда танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығыстар құрамына енгізіледі.

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Сауда және басқа да кредиторлық берешек бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Тануды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндетте-

менің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық шығын туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӨЗАРА ЕСЕПКЕ АЛЫНУЫ

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ нетто-негізде есеп айырысу ниетіне не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ұсынылуы тиіс.

ҚОРЛАР

Қорлар ФИФО әдісі бойынша ескеріледі.

Қорлар қос көлемнің ең азы бойынша бағаланады: сатып алу құны және өткізудің таза құны.

Өткізудің таза құны, өндірісті аяқтауға жұмсалатын болжамды шығыстарды және өткізуге бағаланған шығындарды шегере отырып, әдеттегі қызметтің барысында сатудың болжамды бағасы ретінде айқындалады.

АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты мен оның баламаларына банктер мен кассадағы ақшалай қаражат және бастапқы өтеу мерзімі 3 (үш) ай немесе одан аз болатын қысқа мерзімді депозиттер жатады.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің мақсаттары үшін ақша қаражаты мен оның баламалары жоғарыдағы анықтамаға сай ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерден тұрады.

ПАЙДАЛАНЫЛУЫ ШЕКТЕУЛІ АҚША ҚАРАЖАТЫ

Халықаралық Қайта құру және Даму Банкімен (бұдан әрі – «ХҚҚДБ») және Еуропалық Қайта құру және Даму Банкімен (бұдан әрі – «ЕҚҚДБ») қол қойылған жобаларды қаржыландыру жөніндегі несие келісімдеріне сәйкес Топ борышқа қызмет көрсетуге қажетті банк шоттарын ашты. Осы банк шоттарында көрсетілген ақша қаражаты пайыздар мен негізгі борыш бойынша жоспарлы төлемдерді жүзеге асыру үшін ғана пайдалана алады. Егер ақша қаражаты қандай да бір тәсілмен есепті күннен бастап 12 (он екі) айға дейінгі кезеңде пайдалануда шектелген болса, мұндай ақша қаражаты қысқа мерзімді активтер ретінде жіктеледі және тиісінше шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетіледі. Егер ақша қаражаты есепті күннен бастап 12 (он екі) айдан астам кезеңге пайдалануда шектелген болса, мұндай ақша қаражаты ұзақ мерзімді активтердің құрамында көрсетіледі.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

РЕЗЕРВТЕР

Егер Топтың бұрын болған оқиғаның нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемесі (заңгерлік немесе тәжірибеден туындайтын) болса, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайданың әкетілуі ықтимал болып табылса және мұндай міндеттеме сомасының сенімді бағасы алынуы мүмкін болғанда, резервтер мойындалады. Егер Топ резервтердің кейбір бөлігінің немесе барлығының өтемақысын алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жекелеген актив ретінде тек өтемақының алынуы күмән келтірмеген жағдайда ғана мойындалады. Резервке қатысты шығыс өтемақыны шегере отырып, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген.

ТҮСІМДІ ТАЛУ

Егер Топтың экономикалық пайданы алуы ықтимал деп бағаланса және егер түсім төлемнің жасалу уақытына қарамастан сенімді түрде бағалай алынса, түсім мойындалады. Пайда шартта анықталған төлем ережелері ескеріліп және салықтар немесе баждар шегеріліп, алынған немесе алуға жататын сыйақылардың әділ бағасы бойынша бағаланады. Топ пайда алуды көздейтін өзі жасаған шарттарды өзі принципал ма әлде агент пе дегенді анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес талдайды. Топ ол барлық мұндай шарттар бойынша принципал ретінде болады деген тұжырымға келді.

Топ, өзі болжағандай, аталған тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде алуға құқығы болатын өтемақы сомасында тұтынушыларға уәде етілген қызметтердің көрсетілуін көрсету үшін түсімді мойындайды.

Топ, түсім мойындалған кезде, келесі қадамдарды жасайды:

1. шартты тұтынушымен сәйкестендіру;
2. шарт шеңберінде орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіру;
3. мәміле бағасын айқындау;
4. мәміле бағасын шарт шеңберінде орындалуға жататын бөлек міндеттер арасында бөлу;
5. шарт шеңберінде орындалуға жататын міндеттің орындалу сәтіне (немесе шамасына қарай) түсімді мойындау.

Көрсетілген қызметтерден түскен кірістер қызметтердің көрсетілуіне қарай танылады. Топ өндірушілерден электр қуатын көтерме әрі ірі тұтынушыларға дейін жеткізу бойынша, желіге берудің техникалық диспетчерлеу бойынша қызмет көрсетуден және электр қуатын тұтындан, өндірісті теңестіруді ұйымдастыру бойынша және электр қуатын тұтыну бойынша қызмет көрсетуден, сондай-ақ шектес мемлекеттердің энергия жүйелерімен электр қуаты ағымының шарттық көлемдерін қамтамасыз ету қызметтерінен және басқа да қызметтерден кіріс алады.

Электр қуатын беру, техникалық диспетчеризациялау және электр қуатын өндіру/тұтыну теңгерімін ұйымдастыру қызметтері бойынша кірісті есептеуге арналған тарифтерді Комитет бекітеді.

Электр қуатының шектес мемлекеттердің энергия жүйелерімен ағымының шарттық көлемдерін қамтамасыз ету қызметтері бойынша кірістер Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы «Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының Бірыңғай энергия жүйелерінің параллельді жұмысын қамтамасыз ету шаралары туралы» Келісімдердің негізінде жасалған шарттардың талаптарына сәйкес танылады.

Сондай-ақ 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында қуаттылық нарығының енгізілуімен Топ электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді көрсетеді. Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді көрсетуден түскен түсім көрсетілген қызметтер көлеміне сүйене отырып ай сайын танылады. Әрбір нақты сатып алушы үшін электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтің көлемі тиісті ай үшін максималды, бір айда электр қуаттылығын тұтынудың нақты максималды мәні туралы актіде көрсетілген тұтынудың электр қуаты болып табылады.

Пайыздық кіріс

Амортизацияланған құн және әділ құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бойынша ескерілетін барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып мойындалады, әрі ол қаржы құралын болжамды пайдалану мерзімінің бойында немесе егер бұл орынды болса, қаржы активінің немесе міндеттеменің таза баланстық құнына дейінгі ұзақ емес кезеңнің ішінде күтілетін келешек төлемдерді немесе ақша қаражатының түсімдерін дәл дисконттайды. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке қосылады.

ҚАРЫЗДАР БОЙЫНША ШЫҒЫНДАР

Топтың ниетіне сәйкес пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін ұзақ уақыт кезеңін міндетті түрде талап ететін активті сатып алумен, салумен немесе өндірумен тікелей байланысты қарыздар бойынша шығындар мұндай активтің бастапқы құны ретінде капиталданады. Қарыздар бойынша барлық өзге шығындар келтірілген есепті кезеңдегі шығындарға жатқызылады. Қарыздар бойынша шығындарға пайыздардың төленуі және Топ қарызға алынған қаражатқа байланысты Топ шеккен басқа да шығындар кіреді.

АРЕНДА

Мәміле жалға алу болып табылатындығын немесе онда жалға алу белгілері бар екендігін анықтау шарттың қолданылуының басталу күніне мәміле мазмұнын талдауға негізделеді. Мұндай талдаудың шеңберінде шарттың орындалуы нақты активті немесе активтерді пайдалануға тәуелділігін және мұндай мәміленің нәтижесінде активті немесе активтерді пайдалану құқығы өтетіндігін белгілеу қажет.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ) АРЕНДА (ЖАЛҒАСЫ)

Топ жалға алушы ретінде

Топқа жалға алынған активті иелік етумен байланысты барлық тәуекелдер мен пайда өтетін қаржылық жалдау жалға алынған мүліктің әділ құны бойынша жалдау мерзімінің басталу күніне капиталданады немесе егер бұл сома аз болып қалса, ең аз жалдау төлемдерінің дисконтталған құны бойынша капиталданады. Жалдау төлемдері өтелмеген міндеттеме сомасына пайыздың тұрақты мөлшерлемесі пайда болатындай етіп қаржылық шығыстар мен жалдау бойынша міндеттеменің негізгі сомасының азаюы арасында бөлінеді. Қаржылық шығыстар тікелей пайдада және зияндарда көрсетіледі.

Жалға алынған актив активтің пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде амортизацияланады. Дегенмен егер Топқа жалдау мерзімінің соңында активке меншік құқығы өтеді деген негізделген сенімділік болмаса, актив келесі кезеңдердің ең қысқасының ішінде амортизацияланады: активтің пайдалы қызмет етуінің есепті мерзімі және жалдау мерзімі. Операциялық жалға алу бойынша төлемдер жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте шығыс ретінде барлық жалға беру мерзімі ішінде біркелкі танылады.

ЗЕЙНЕТАҚЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес Топ жинақтаушы зейнетақы қорларына аударымдар ретінде жұмысшылардың жалақысынан 10% мөлшерінде, бірақ айына 212.500 теңгеден артық емес мөлшерде (2019 жылы: 212.500 теңге) төлемдерді жасайды. Зейнетақы қорларына төленетін төлемдер жұмыскерлердің жалақысынан ұсталады және еңбекақыны төлеумен байланысты басқа да аударымдармен бірге олардың пайда болу сәтіне жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте еңбекақыны төлеу бойынша жалпы шығыстарға қосылады. Топтың зейнетақы төлемдері бойынша қандай да бір басқа міндеттемелері жоқ.

АҒЫМДАҒЫ ТАБЫС САЛЫҒЫ

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша салық активтері мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төленуге болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – Топ өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын пайданы алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнамалар.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы салық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капиталдың құрамында мойындалады. Басшылық соған қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мерзімді етіп бағалайды және қажетіне қарай резервтерді құрады.

КЕЙІНГЕ ҚАЛДЫРЫЛҒАН САЛЫҚ

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- кейінге қалдырылған салық міндеттемесі гудвилді, активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде, бизнесті біріктіру емес мәмілелер барысында пайда болады және операцияларды жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға әсер етпейді;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестермен инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына қатысты егер уақыт айырмасының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша мойындалады:

- шегерілетін уақыт айырмасына жататын кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе зияндарға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- еншілес ұйымдарға, ассоциацияланған компанияларға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға қатысу үлестерімен байланысты есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақыт айырмалары келешекте пайдаланылады және соған қарсы уақыт айырмалары қолданылуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген айтарлықтай ықтималдылық бар дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік береді деген едәуір ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер қабылданған немесе нақты қабылданған есепті күнгі жағдай бойынша салық мөлшерлемелерінің (және салық заңнамасының) негізінде актив өткізіледі, ал міндеттеме өтеледі деген есепті жылда қолданатын болады деп болжанатын салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ) КЕЙІНГЕ ҚАЛДЫРЫЛҒАН САЛЫҚ (ЖАЛҒАСЫ)

Пайда немесе зиян құрамында мойындалған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе зиян құрамында мойындалмайды. Мерзімі ұзартылған салықтар баптары олардың негізіндегі операцияларға сәйкес не болмаса басқа да жиынтық кірістің құрамында немесе тікелей капиталда мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері, егер заңи тұрғыдан бекітілген ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерді есепке алу құқығы болса және кейінге қалдырылған салықтар дәл сол салық салынатын компанияға немесе салық органына қатысты болса, бір біріне қарсы есепке алынады.

ДИВИДЕНДТЕР

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН ШАРТТЫ АКТИВТЕР

Шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындалмайды, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда, олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады.

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындалмайды, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІ ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептілікте ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік соған қатысты осы сияқты жорамалдар мен бағалаулар қабылданған активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына келешекте елеулі түзетулерді талап етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ МЕН ЖОРАМАЛДАР

Болашақ туралы негізгі болжаулар және есепті күнге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің баланстық құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін: Топтың жорамалдары мен бағалау мәндері ол шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау сәтіне қолында болған бастапқы деректерге негізделген. Дегенмен ағымдағы міндеттемелер мен келешекке қатысты жорамалдар нарықтық өзгерістерге немесе Топ бақыламайтын жағдайларға орай өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер олар болатын шамаға қарай жорамалдарда көрсетіледі.

НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Топ 2018 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ҰЭЖ активтерін қайта бағалады. Топ ҰЭЖ әділ құнын бағалау үшін «Делойт ТСФ» ЖШС аккредитацияланған тәуелсіз бағалаушыны тартты.

Қайта бағаланған ҰЭЖ активтері активтің табиғатына, сипаты мен соған тән тәуекелдерге сүйене отырып 13 ХҚЕС-ке (IFRS) сай активтердің бір класын білдіреді. ҰЭЖ активтерінің әділ құнын анықтауға арналған бастапқы деректер әділ құн иерархиясында 3-деңгейге жатады (қадағаланбайтын бастапқы деректер).

2017 жылдың қорытындылары бойынша Комитет электр қуатын беру, техникалық диспетчеризациялау мен өндірісті теңестіруді және электр қуатын тұтынуды ұйымдастыру бойынша қызметтерге арналған тарифтердің ұлғаюын бекітті. Тарифтердің өсуі 113.259.316 мың теңге сомасында басқа да жиынтық кіріс құрамына қосылған кейбір активтерді қайта бағалау құнының өсуіне және 22.651.864 мың теңге сомасында тиісінше кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің өсуіне, сондай-ақ 3.342.507 мың теңге сомасында пайда мен зияндарға қосылған бұрын қайта бағаланған кейбір активтер құнының өсуіне әкеп соқтырды.

ҰЭЖ активтерінің әділ құны шығынды әдіспен айқындалды. Шығынды әдіс активтердің сирек мамандандырылуына орай және тарихи тұрғыдан бұл активтер ешқашан сатылмағандығына орай қолданылды. Шығынды әдістің шеңберінде жинақталған тозудың барлық түрлерін шегере отырып негізгі құралдарды ауыстырудың толық құны есептелген ауыстыру құнын немесе қалпына келтіру құнын айқындау әдісі, сондай-ақ аналогтар бойынша есеп айырысу әдісі, үлес көрсеткішінің әдісі және бұрынғы шығындарды индексациялау әдісі қолданылды.

Өтемақының есептелген ағымдағы құны кейіннен ақша ағындарын дисконттау үлгісінің негізінде айқындалған өтелетін құнмен салыстырылды. Ақша ағындары бюджеттен келесі 5 (бес) жылға алынады.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІ ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ) НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Бағалау нәтижесінде 527.147.904 мың теңге мөлшеріндегі сома 2018 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ҰЭЖ активтерінің әділ құны ретінде танылды.

Әділ құнды бағалау кезінде 2018 жылы келесі негізгі жорамалдар қолданылды:

Дисконттау мөлшерлемесі (WACC)	11,82%
Ұзақ мерзімді өсу қарқыны	3,6%
Негізгі активтің қалған қызмет ету мерзімі	40 жыл

Дисконттау мөлшерлемесінің 0,5%-ға ұлғаюы немесе өсімнің ұзақ мерзімді қарқынының 0,5%-ға азаюы Топтың негізгі құралдарының әділ құнының 40.116.819 мың теңгеге немесе тиісінше 26.219.011 мың теңгеге азаюына әкеп соқтырады.

Әрбір есепті күнге Топ есепті күнге әділ құнын пайдалана отырып айқындалған ҰЭЖ активтерінің баланстық құны арасындағы айырмалардың болуын бағалайды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы, жинақталған тозудың барлық түрлерін шегере отырып ҰЭЖ активтерін орнын ауыстырудың өзекті құнын есептей отырып, өзінің ҰЭЖ активтерінің әділ құнына қатысты өзінің бағаларын қайта қарады. Нәтижесінде, Топ басшылығы 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҰЭЖ активтерінің баланстық құны олардың әділ құнынан айтарлықтай ерекшеленбейді деген тұжырымға келді.

САЛЫҚТАР

Күрделі салық заңнамасын, сондай-ақ келешек салық салынатын пайда сомалары мен мерзімдерін түсіндіруге қатысты белгісіздік бар. Топтың халықаралық операцияларының айтарлықтай алуандығын, сондай-ақ шарттық қатынастардың ұзақ мерзімді сипатын және күрделілігін есепке ала отырып, нақты нәтижелер мен қабылданған болжалдар арасында пайда болатын айырма немесе осындай болжалдардың келешек өзгерістері есептілікте көрсетілген шығыстар сомасын немесе табыс салығы бойынша шығыстар немесе үнемдеу сомасын түзетуге әкеп соқтырады. Негізделген жорамалдарға сүйене отырып, Топ салықтық тексерулердің ықтимал салдарына резервтерді құрады. Осындай резервтердің шамасы әр түрлі факторларға, мысалы, алдыңғы тексерулердің нәтижелеріне және салық төлеуші компанияның және тиісті салық органының салық заңнамасының әртүрлі интерпретацияларына байланысты.

Түсіндірмедегі осындай айырмашылықтар Топтың тиісті компаниясы тіркелген елде басым болатын жағдайларға байланысты мәселелердің көп саны бойынша туындауы мүмкін.

Топ сот істерінің орын алуын салық заңнамасына орай екендігін бағалап, ақша қаражатының кейіннен ағып кетуі мүмкін емес деп бағаланды, шартты міндеттеме танылмады.

Кейінге қалдырылған салық активтері соған қарсы салық зияндары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайданы алу ықтимал болып табылатын шамада барлық пайдаланылмаған салық зияндары бойынша танылады. Келешек салық салынатын табысты алудың ықтимал мерзімдерінің және оның өлшемдерінің негізінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындауға болатын кейінге қалдырылған салық активтерінің сомаларын, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдаулары қажет.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы активтерінің және қаржылық міндеттемелердің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пікірлер өтімділік тәуекелі, несиелік тәуекел және өзгермелілік сияқты осындай бастапқы деректерді есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға қатысты болжамдарға өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына ықпал етуі мүмкін.

DSFK облигациялары

2017 жылғы 28 желтоқсанда, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 7 қарашадағы Шешіміне сәйкес, Топ сатып алуды «RBK банк» АҚ-да (бұдан әрі «RBK банк») орналастырылған қаражатпен төлей отырып «DSFK» Арнайы қаржы компаниясы» ЖШС-тің (бұдан әрі – «DSFK облигациялары») облигацияларын сатып алды. Облигацияларды сатып алмас бұрын RBK-да орналастырылған депозиттердің номиналды сомасы 1.498.249 мың теңге болды. DSFK облигацияларының жылдық 0,01% купондық мөлшерлемесі бар және өтеу мерзімі 15 жыл. Облигациялар «Қазақмыс Корпорациясы» ЖШС-тің 411.883 мың теңге сомаға қаржылық кепілдігімен қамтамасыз етілген. Кепілдік Топтың сұратуы бойынша пайдалануы мүмкін, бірақ облигациялар шығарылған күннен бастап бесінші жылдан ерте емес.

Топ басшылығы, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша DSFK облигациялары өтелмейді деп есептейді. Осылайша, DSFK облигацияларының әділ құны кепілдіктің әділ құнына тең болатын олардың өтелетін құнымен шектелген. Топ облигацияларды барлық шарттық ақша ағындарын алу үшін ұстамайды, сондықтан 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялар пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы құралдары ретінде жіктелді. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ облигациялардың әділ құнын 11,2% мөлшерлемесі бойынша қайта бағалады, бұл 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дисконттаудың нарықтық мөлшерлемесін білдіреді.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІ ПАЙЫМДАУЛАР, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ ЖОРАМАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ) ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Самұрық-Қазынаның облигациялары

2020 жылғы 30 наурызда Топ Қазақстанның қор биржасында бірлігіне 1.000 теңге номиналды құны бойынша 25.927.008 дана көлемінде «Самұрық-Қазына» ҰАҚ» АҚ-ның купондық облигацияларын сатып алды. Облигациялардың айналу мерзімі 2021 жылғы 19 сәуірге дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілген болып жіктелген және бастапқыда 12,5% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып әділ құны бойынша есепте танылды. Бағалы қағаздар 2020 жылғы 2 желтоқсанда мерзімінен бұрын сатылды.

2020 жылғы 3 желтоқсанда Топ Қазақстанның қор биржасында бірлігіне 1.000 теңге номиналды құны бойынша 16.000.000 дана көлемінде «Самұрық-Қазына» ҰАҚ» АҚ-ның купондық облигацияларын сатып алды. Облигациялардың айналу мерзімі 2023 жылғы 3 желтоқсанға дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілген болып жіктелген және бастапқыда 10,9% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып әділ құны бойынша есепте танылды.

2020 жылғы 7 желтоқсанда Топ «Фридом Финанс» АҚ-нан бірлігіне 1.000 теңге номиналды құны бойынша 14.000.000 дана көлемінде «Самұрық-Қазына» ҰАҚ» АҚ-ның купондық облигацияларын сатып алды. Облигациялардың айналу мерзімі 2023 жылғы 3 желтоқсанға дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілген болып жіктелген және бастапқыда 10,9% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып әділ құны бойынша есепте танылды.

ЖЭК ПАЙДАЛАНУ ОБЪЕКТІЛЕРІ ӨНДІРГЕН ЭЛЕКТР ҚҰАТЫН САТЫП АЛУ ЖӘНЕ САТУ

Жаңартылатын энергия көздерінің (бұдан әрі – «ЖЭК») секторын дамыту жағдайларын жасау мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі ЖЭК объектілері өндіретін электр қуатын бірыңғай сатып алушысы – ӨҚО орталықтан сатып алуды өндіруге негізделген мемлекеттік қолдау тетігін қабылдады. ӨҚО қызметі «Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен реттеледі.

ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сатып алу және сату шарттарын саралап, Топ басшылығы Топ ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатына бірмезгілде бақылау алатындығы және оны сатып алушыларға беретіндігі туралы едәуір пайымдауды қолданды. Топ басшылығы сатып алушылар Топты ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сату шартының орындалуы үшін негізгі жауапкершілікті көтеретін тарап ретінде қарастырады, өйткені Топ электр қуатының аталған көлемін жеткізуге міндетті, бұл ретте электр қуатын өндіруді-тұтынуды теңестіруге жұмсалатын барлық шығыстар мен технологиялық шығындар Топқа жатады.

Содан басқа, ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сатып алу шарттарын Топ 15 жыл мерзімге жасайды, бұл ретте электр қуатын сату шарттары сатып алушылармен бір жыл мерзімге жасалады.

Осылайша, Топ басшылығы Топ ЖЭК пайдалану объектілері өндірген электр қуатын сату шарттарында принципал болып табылатындығын айқындады және Топ өтемақының жалпы сомасында түсімді мойындайды, ол құқықты алуды күтіп отыр.

ЖЭК ЭЛЕКТР ҚУАТЫН САТЫП АЛУ ШАРТТАРЫНДА ЖАЛДАУ ҚҰРАМДАСЫН АЙҚЫНДАУ

Топтың еншілес ұйымы ӨҚО жаңартылатын қуат көздерін пайдаланатын электр станцияларында (бұдан әрі – «ЖЭК электр станциялары») өндірілген электр қуатын сатып алуға арналған ұзақ мерзімді шарттарды жасады. Бұл шарттар бойынша ӨҚО-ның сатып алу шарттарының 15 жылдық қолданылу кезеңі ретінде айқындалған пайдалану мерзімінің ішінде ЖЭК электр станцияларын пайдаланудан барлық экономикалық пайданы алуға құқығы бар. ӨҚО мұндай ЖЭК электр станцияларында өндірілген электр қуатының барлық көлемін сатып алады. ЖЭК электр қуатын атып алу шарттарында ЖЭК электр станциясында өндірілген электр қуатының әрбір кВт/с үшін теңгемен белгіленген тарифтер көзделген.

Осылайша, Топ басшылығы ЖЭК электр қуатын сатып алу шарттары 16 ХҚЕС-ке (IFRS) сай жалдау құрамдасын қамтитындығын айқындады. Дегенмен Топ басшылығы әрбір нақты электр станциясында өндірілетін өндіріс көлемдеріндегі жоғары құбылулардың салдарынан электр қуатының көлемін шынайы түрде бағалай алмайды, өйткені ЖЭК бизнесінің сипаты ауа-райы сияқты сыртқы факторларға қатты тәуелді болады. Тиісінше, Топ басшылығы жалдау бойынша міндеттемені (және тиісінше, пайдалану құқығы нысанындағы активті) сенімді әрі шынайы бағалай алмады.

ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК БОЙЫНША КҮТІЛЕТІН НЕСИЕ ЗИЯНДАРЫНА БАҒАЛАУ РЕЗЕРВИ

Топ дебиторлық берешек бойынша КНЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың пайда болуының ұқсас сипаттамаларымен (яғни, географиялық өңір, өнімнің типі, сатып алушылардың типі мен рейтингісі, аккредитивтер арқылы қамтамасыз ету және несиелік тәуекелдерді сақтандырудың басқа нысандары бойынша) түрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлем мерзімін өткізіп алу күндеріне қарай белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтері матрицасының негізінде бұрынғы кезеңдердегі дефолттардың пайда болуының байқалатын деректері жатыр. Топ болжамды ақпаратты ескере отырып несие зияндарының пайда болуының бұрынғы тәжірибесін түзетіп алу үшін матрицаны жаңартып отырады. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы байқалатын деректер жаңартылып отырады және болжамды бағалаудың өзгеруі сараланады.

Дефолттың тарихи байқалатын деңгейлері, болжамды экономикалық талаптар мен КНЗ арасындағы өзара байланысты бағалау едәуір есепті бағалау болып табылады. КНЗ көлемі жағдайлардағы және болжамды экономикалық талаптардағы өзгерістерге сезімтал келеді. Топтың несие зияндарының пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптардың болжамы сатып алушының келешектегі іс жүзіндегі дефолты үшін көрнекі болып табылмауы мүмкін.

5. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ АҚПАРАТ

Тұтынушының тіркелген елінің негізінде тұтынушылардың географиялық орналасуы жөніндегі ақпарат былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Қазақстандық тұтынушылардан түскен түсім	333.105.023	247.186.271
Ресейлік тұтынушылардан түскен түсім	16.579.111	15.245.821
Өзбекстандық тұтынушылардан түскен түсім	954.342	708.465
Қырғызстандық тұтынушылардан түскен түсім	21.075	21.516
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке сай түсім жиыны	350.659.551	263.162.073

Басшылық салық салынғанға дейінгі түсім мен пайданы ХҚЕС-ке сәйкес саралайды.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың бір тұтынушыдан, «Самұрық-Энерго» тобынан түскен түсім, оның бірлескен кәсіпорындарын қоса, 57.496.342 мың теңге болды және оған электр қуатын беру және ілеспе қолдау көрсету бойынша түсім, электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша түсім кіреді (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 38.464.643 мың теңге).

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ СЕГМЕНТТЕР

Басқарушылық мақсаттар үшін Топтың қызметі көрсетілетін қызметтің түріне сәйкес үш операциялық сегментке бөлінеді:

- **Электр қуатын беру және ілеспе қолдау көрсету.** Электр қуатын беру Заңмен реттеледі, өйткені Топ электр қуатын беру, желіге беретін техникалық диспетчерлеу және электр қуатын тұтыну мен электр қуатының өндірісін-тұтынуын теңестіруді ұйымдастыру бойынша қызметтерді көрсету аясында табиғи монополист болып табылады. Заңға сай, электр қуатын беру, техникалық диспетчеризациялау және электр қуатын өндіру-тұтыну теңгерімін ұйымдастыру қызметтеріне арналған Топ тарифтерін Комитет бекітеді;
- **Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету.** 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасында электр қуатының нарығы жұмыс істей бастады, оны енгізудің негізгі мақсаты – бұл Қазақстан Республикасының энергия жүйесінің баланстық сенімділігін қамтамасыз ету. Баланстық сенімділік дегеніміз энергия жүйесінің электр қуатына тұтынушылық сұранысын кез келген уақыт сәтінде қанағаттандыру қабілеті.
- **Сатып алынатын электр қуатын өткізу.** Сатып алынатын электр қуатын өткізу сегментіне Қазақстан Республикасының Үкіметі ЖЭК секторын дамыту жағдайларын жасау мақсатында құрған жаңартылатын энергия көздерінің (бұдан әрі – «ЖЭК») секторы кіреді. ЖЭК секторы «Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 шілдедегі № 165-IV Заңымен реттеледі.

5. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ (ЖАЛҒАСЫ) ОПЕРАЦИОННЫЕ СЕГМЕНТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Мың теңгемен	Электр қуатын беру және ілеспе қолдау көрсету	Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	178.298.630	84.384.233
Басқа сегменттерге сатудан түсім	249.262	4.569.012
Түсім жиыны	178.547.892	88.953.245
Жалпы пайда	71.912.504	8.570.187
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(7.924.511)	(381.775)
Өткізу шығыстары	(391.066)	-
Қаржылық кірістер	6.245.387	1.358.572
Қаржылық шығыстар	(11.200.196)	(5.784)
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	358.447	-
Теріс бағамдық айырма, нетто	(5.304.463)	-
Табыс салығы бойынша шығыстар	(9.912.348)	(1.745.646)
Бір жылдағы жалғасатын қызметтен түскен таза пайда/(зиян)	44.257.239	7.380.159
Таза пайданың/(зиянның) жиыны	44.257.239	7.380.159
Сегменттер жөнінде басқа да ақпарат		
Сегмент активтерінің жиыны	763.557.223	27.623.419
Сегмент міндеттемелерінің жиыны	282.879.191	14.084.196
Күмәнді берешек бойынша күтілетін несие зияндарының резервін есептеу	(467.868)	(368.624)
Қауымдасқан компанияға инвестициялар	2.017.593	-

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Сатып алынатын электр қуатын өткізу	Басқасы	Элиминация	Барлығы
87.177.756	798.932	-	350.659.551
1.448	4.728.576	(9.548.298)	-
87.179.204	5.527.508	(9.548.298)	350.659.551
2.176.959	1.506.179	(563.246)	83.602.583
(173.837)	(573.558)	744.012	(8.309.669)
-	-	26.982	(364.084)
307.194	52.554	(817.701)	7.146.006
-	-	-	(11.205.980)
-	-	-	358.447
-	(5.225)	-	(5.309.688)
(436.412)	(188.555)	-	(12.282.961)
1.845.040	806.869	(824.036)	53.465.271
1.845.040	806.869	(824.036)	53.465.271
19.195.936	5.291.404	(3.655.356)	812.012.626
13.000.797	1.443.216	(1.951.244)	309.456.156
(114.611)	16.582	-	(934.521)
-	-	-	2.017.593

5. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ (ЖАЛҒАСЫ) ОПЕРАЦИОННЫЕ СЕГМЕНТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Мың теңгемен	Электр қуатын беру және ілеспе қолдау көрсету	Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету
Сыртқы сатып алушыларға сатудан түсім	153.938.491	67.727.114
Басқа сегменттерге сатудан түсім	118.642	3.366.165
Түсім жиыны	154.057.133	71.093.279
Жалпы пайда	50.246.401	12.809.151
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(8.454.964)	(244.126)
Өткізу шығыстары	(411.350)	-
Қаржылық кірістер	3.861.445	357.094
Қаржылық шығыстар	(9.200.695)	-
Қауымдасқан компанияның пайдасындағы үлес	774.374	-
Оң/(теріс) бағамдық айырма, нетто	469.269	-
Негізгі құралдардың құнсыздануын есептеу	(28.364)	-
Табыс салығы бойынша шығыстар	(6.906.005)	(2.597.311)
Бір жылдағы жалғасатын қызметтен түскен таза пайда/(зиян)	30.942.952	10.358.076
Таза пайданың/(зиянның) жиыны	30.942.952	10.358.076
Сегменттер жөнінде басқа да ақпарат		
Сегмент активтерінің жиыны	729.742.694	17.967.007
Сегмент міндеттемелерінің жиыны	260.216.629	10.741.958
Күмәнді берешек бойынша күтілетін несие зияндарының резервін есептеу	94.761	(236.653)
Қауымдасқан компанияға инвестициялар	1.862.241	-

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Сатып алынатын электр қуатын өткізу	Басқасы	Элиминация	Барлығы
40.838.117	658.351	-	263.162.073
32.811	4.009.395	(7.527.013)	-
40.870.928	4.667.746	(7.527.013)	263.162.073
(710.722)	1.188.292	(627.726)	62.905.396
(118.534)	(546.169)	529.586	(8.834.207)
-	-	29.072	(382.278)
232.623	70.749	(350.381)	4.171.530
-	-	-	(9.200.695)
-	-	-	774.374
1	(141)	-	469.129
-	-	-	(28.364)
144.113	(162.801)	-	(9.522.004)
(574.723)	614.608	(591.943)	40.748.970
(574.723)	614.608	(591.943)	40.748.970
8.166.822	4.570.336	(3.459.138)	756.987.721
4.882.708	914.410	(1.606.008)	275.149.697
2.584	9.121	-	(130.187)
-	-	-	1.862.241

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

Мың теңгемен	Жер	Ғимараттар	ҰЭЖ активтері	Көлік және басқа да негізгі құралдар	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2019 жылғы 1 қаңтарға	1.771.135	17.424.530	1.116.427.405	33.624.896	62.403.893	1.231.651.859
Түсімдер	50.427	76.411	214.121	1.382.027	16.641.467	18.364.453
Аударымдар	88.694	1.236.427	52.579.631	7.362.162	(61.347.432)	(80.518)
Есептен шығару	-	(862)	(817.105)	(544.568)	(700.861)	(2.063.396)
2019 жылғы 31 желтоқсанға	1.910.256	18.736.506	1.168.404.052	41.824.517	16.997.067	1.247.872.398
Түсімдер	11.269	196.100	8.027.050	2.894.181	24.694.126	35.822.726
Аударымдар	48.813	186.638	3.929.847	866.458	(5.031.756)	-
Материалдық емес активтерге аударым	-	-	-	-	(1.612.929)	(1.612.929)
ТМҚ-дан аударымдар	-	-	-	-	837.678	837.678
Сату үшін ұзақ мерзімді активтерге аударым	(5.126)	-	-	-	-	(5.126)
Есептен шығару	-	(402.940)	(2.552.883)	(444.198)	(73.815)	(3.473.836)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	1.965.212	18.716.304	1.177.808.066	45.140.958	35.810.371	1.279.440.911
Жинақталған тозу және құнсыздану						
2019 жылғы 1 қаңтарға	-	(4.003.282)	(538.815.274)	(20.646.878)	(250.058)	(563.715.492)
Бір жылғы аударымдар	-	(546.045)	(30.658.153)	(2.537.292)	-	(33.741.490)
Аударымдар	-	(99.574)	(106.641)	206.215	-	-
Есептен шығару	-	389	672.967	453.854	-	1.127.210
Құнсыздануды қалпына келтіру	-	-	-	-	28.364	28.364
2019 жылғы 31 желтоқсанға	-	(4.648.512)	(568.907.101)	(22.524.101)	(221.694)	(596.301.408)
Бір жылғы аударымдар	-	(249.462)	(30.572.899)	(2.779.662)	-	(33.602.023)
Есептен шығару	-	393.737	2.128.850	437.587	-	2.960.174
Құнсыздануды қалпына келтіру	-	-	-	-	(19.210)	(19.210)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	-	(4.504.237)	(597.351.150)	(24.866.176)	(240.904)	(626.962.467)
Қалдық құны						
2019 жылғы 1 қаңтарға	1.771.135	13.421.248	577.612.131	12.978.018	62.153.835	667.936.367
2019 жылғы 31 желтоқсанға	1.910.256	14.087.994	599.496.951	19.300.416	16.775.373	651.570.990
2020 жылғы 31 желтоқсанға	1.965.212	14.212.067	580.456.916	20.274.782	35.569.467	652.478.444

ҰЭЖ активтерінің баланстық құны, егер олар жинақталған тозуды шегере отырып бастапқы құны бойынша ескерілсе, былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Бастапқы құны	421.253.836	409.926.673
Жинақталған тозу	(124.078.236)	(112.519.473)
Қалдық құны	297.175.600	297.407.200

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ облигациялар бойынша купондық сыйақы шығындарын капиталдандырды, әрі олар инвестициялық кірісті шегере отырып 310.407 мың теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 2.118.729 мың теңге) (16-ескертпе).

ШЫҒАРЫЛҒАН ОБЛИГАЦИЯЛАР БОЙЫНША ШЫҒЫНДАРДЫҢ КАПИТАЛДАНУЫ

В течение года, закончившегося 2020 жылғы 31 желтоқсан, Группа капитализировала затраты по купонному вознаграждению по облигациям, которые составили 310.407 тысяч теңге за минусом инвестиционного дохода (за год, закончившийся 2019 жылғы 31 желтоқсан: 2.118.729 тысяч теңге) (Примечание 16).

АЯҚТАЛМАҒАН ҚҰРЫЛЫС

Аяқталмаған құрылыс, негізінен «Актюбинские МЭС», «Сарбайские МЭС», «Западные МЭС» сияқты «KEGOC» АҚ филиалдарының ВЛ 220-500 кВ қайта құру (1-кезең) жобасын іске асыру бойынша құрал-жабдықпен және құрылыс-монтаждау жұмыстарымен білдірілген.

ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар, негізінен «Актюбинские МЭС», «Сарбайские МЭС», «Западные МЭС» сияқты «KEGOC» АҚ филиалдарының ВЛ 220-500 кВ қайта құру (1-кезең) жобасы бойынша құрылыс жұмыстары мен қызметтері үшін өнім жеткізушілерге төленген аванстармен білдірілген.

7. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Топтың «Батыс Транзит» АҚ компаниясының жарғылық капиталында 20% қатысу үлесі бар. «Батыс Транзит» АҚ (бұдан әрі – «Батыс Транзит») қызметінің негізгі орны және тіркеуге алынған елі Қазақстан Республикасы болып табылады. Батыс Транзит қызметінің негізгі түрлері Солтүстік Қазақстанды Ақтөбе облысымен қосатын электрді беретін өңіраралық желіні пайдалану және Атырау қ. көшедегі жарық желісін салу және пайдалану болып табылады. Батыс Транзиттің облигациялары Қазақстанның Қор Биржасында шығарылды. Төменде келтірілген кестеде Батыс Транзит туралы жалпы қаржылық ақпарат қамтылған:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық жағдай туралы есеп		
Айналымдағы активтер	17.139.259	11.609.091
Айналымнан тыс активтер	17.309.889	20.448.279
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(7.440.560)	(4.311.941)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	2.017.593	1.862.241
Таза активтер	2.017.593	1.862.241

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Топтың таза активтердегі үлесі	2.017.593	1.862.241
Инвестицияның баланстық құны	2.017.593	1.862.241

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Жиынтық кіріс туралы есеп		
Кірістер	10.406.346	14.248.515
Таза пайда	1.792.235	3.871.868
Топтың Батыс Транзит пайдасындағы үлесі	358.447	774.374

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қауымдасқан компанияның шартты міндеттемелері немесе келешекте күрделі салымдарды жасау міндеттемелері болмады.

Батыс Транзит акционерлерінің 2020 жылғы 6 сәуірде өткен кезектен тыс Жалпы жиналысымен (АЖЖ), 2020 жылғы 2 шілдедегі кезектен тыс АЖЖ өзгерістері мен толықтыруларын ескере отырып, 2019 жылғы негізгі емес қызметтен түскен табыстың бір бөлігін бір жай акцияға 33.849,23 теңге есебінен 1.015.477 мың теңге мөлшерінде жай акциялар бойынша дивидендтерді төлеуге жолдау шешімі қабылданды. Төлемнің жасалатын күні Батыс Транзит пен Еуразиялық банк арасында жасалған несие шартына сәйкес Батыс Транзиттың жай акциялары бойынша дивидендтерді төлеу туралы Банктің жазбаша келісімін алған күннен кейінгі күн болып табылады, бірақ 2020 жылғы 21 тамыздан кешіктірмей. 203.095 мың теңге мөлшерінде алынуға жататын дивидендтер 2020 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте басқа да қаржы активтерінің құрамында көрсетілген.

8. ҚОРЛАР

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Шикізат пен басқа да материалдар	1.441.729	1.319.421
Қосалқы бөлшектер	1.113.256	848.899
Жанар-жағар материалдар	84.148	90.399
Басқа да қорлар	273.433	188.556
Минусы: ескірген қорларға резерв	(363.273)	(313.118)
	2.549.293	2.134.157

Ескірген қорларға резервтің қозғалысы былайша берілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	313.118	246.046
Есептелгені (23-ескертпе)	201.353	91.041
Қалпына келтіру (23-ескертпе)	(144.325)	(23.509)
Есептен шығару	(6.873)	(460)
31 желтоқсанға	363.273	313.118

9. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Сауда дебиторлық берешек	31.505.569	24.006.143
Минусы: күтілетін несие залалдарына резерв	(2.902.262)	(2.104.309)
	28.603.307	21.901.834

Күтілетін несие зияндарының резервіндегі қозғалыс былайша берілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарда	2.104.309	2.024.770
Есептеу	2.025.634	824.194
Қалпына келтіру	(1.227.681)	(739.689)
Есептен шығару	-	(4.966)
31 желтоқсанға	2.902.262	2.104.309

9. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (ЖАЛҒАСЫ)

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда дебиторлық берешекке 1.721.705 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 1.472.045 мың теңге) сомасында «Национальные электрические сети Узбекистана» АҚ тұтынушыдан дебиторлық берешегі кірді.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Национальные электрические сети Узбекистана» АҚ-нан берешек бойынша күтілетін несиелер залалдарының резерві 1.466.984 мың теңге болды (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 1.332.370 мың теңге).

Төменде Топтың бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып сауда дебиторлық берешек бойынша несиелік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат көрсетілген:

Мың теңгемен	Сауда дебиторлық берешек					
	Барлығы	Ағымдағы	Төлем мерзімін ұзарту			
			30-90 күн	91-180 күн	181-270 күн	271 күннен артық
2020 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін несиелер залалдарының пайызы	9,21%	0,75%	14,06%	19,89%	32,29%	99,12%
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	31.505.569	26.405.391	1.090.797	1.233.908	667.744	2.107.729
Күтілетін несиелер залалдары	(2.902.262)	(198.706)	(153.340)	(245.440)	(215.639)	(2.089.137)
	28.603.307	26.206.685	937.457	988.468	452.105	18.592
2019 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін несиелер залалдарының пайызы	8,77%	0,19%	2,49%	9,82%	27,21%	99,96%
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	24.006.143	20.372.759	859.963	504.020	376.674	1.892.727
Күтілетін несиелер залалдары	(2.104.309)	(39.061)	(21.395)	(49.478)	(102.492)	(1.891.883)
	21.901.834	20.333.698	838.568	454.542	274.182	844

Сауда дебиторлық берешек келесі валюталарда білдірілді:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	27.812.664	20.907.577
Ресей рублі	535.922	931.182
АҚШ доллары	254.721	63.075
	28.603.307	21.901.834

10. БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Материалдардың жеткізілуі мен қызметтердің көрсетілуі үшін төленген аванстар	2.216.768	314.710
Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін басқа да дебиторлық берешек	399.974	399.974
Келешек кезеңдердің шығыстары	166.970	92.629
Жұмыскерлерге берілген қарыздар	469	1.521
Басқасы	769.850	402.998
Минусы: күтілетін несиелер залалдарына резерв	(608.794)	(472.349)
	2.945.237	739.483

Күтілетін несиелер залалдары мен басқа да ағымдағы активтердің құнсыздану резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	472.349	427.059
Есептеу	219.244	93.972
Қалпына келтіру	(82.675)	(48.533)
Есептен шығару	(124)	(149)
31 желтоқсанға	608.794	472.349

11. БАСҚА ДА ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
Самұрық-Қазынаның облигациялары	30.213.089	25.886.318
Банктік депозиттер	29.656.027	19.194.586
ҚР Ұлттық Банктің ноттары	28.823.615	-
Эксимбанк Қазақстандағы қаражат	2.572.504	2.865.652
ҚР Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	1.816.832	1.663.184
DeltaBank-тегі қаражат	1.230.000	1.230.000
Казинвестбанктегі қаражат	1.219.017	1.239.455
Самұрық-Қазына облигациялары бойынша есептелген сыйақы	254.334	463.667
Қауымдасқан компаниядан алынатын дивидендтер	203.095	-
ҚР Қаржы министрлігінің Еурооблигациялары бойынша есептелген сыйақы	171.63	13.304
Минусы: Эксимбанк Қазақстанда орналастырылған қаражаттың құнсыздану резерві	(2.572.504)	(2.865.652)
Минусы: DeltaBank орналастырылған қаражаттың құнсыздану резерві	(1.230.000)	(1.230.000)
Минусы: Казинвестбанкте орналастырылған қаражаттың құнсыздану резерві	(1.219.017)	(1.239.455)
Минусы: күтілетін несие залалдарына резерв	(152.516)	(297.167)
	90.831.639	46.923.892
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
DSFK Арнайы қаржы компаниясының облигациялары	310.175	288.613
	310.175	288.613
Басқа да қаржы активтерінің жиыны	91.141.814	47.212.505
Қысқа мерзімді басқа да қаржы активтері	58.801.720	45.260.710
Ұзақ мерзімді басқа да қаржы активтері	32.340.094	1.951.795
Басқа да қаржы активтерінің жиыны	91.141.814	47.212.505

Күтілетін несие залалдары мен басқа да қаржы активтерінің құнсыздану резервіндегі өзгеріс былайша берілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	5.632.274	5.600.216
Есептеу	442.012	508.905
Қалпына келтіру	(900.249)	(476.847)
31 желтоқсанға	5.174.037	5.632.274

«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» ҰӘҚ» АҚ-НЫҢ ОБЛИГАЦИЯЛАРЫ

2018 жылдың мамыр-маусым айларының ішінде Топ номиналы 26.000.000 мың теңге болатын «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ купондық облигацияларын «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да 25.159.831 мың теңге жалпы сомаға номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. Облигациялардың айналу мерзімі 2020 жылдың 13 наурызына дейін. 2020 жылдың наурыз айының ішінде облигациялар толық көлемде өтелді. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде 113.682 мың теңге мөлшеріндегі дисконт амортизациясы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептің қаржылық кірістері құрамында мойындады.

Топ облигацияларды амортизацияланған құны бойынша ескерілетін ретінде жіктеді. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде дисконт сомасы толығымен амортизацияланды және облигациялар толығымен 2020 жылғы 13 наурызда өтелді.

2020 жылғы 30 наурызда Топ Қазақстанның қор биржасында, жылдық 12,5% пайыздық мөлшерлеменен, бірлігіне 1.000 теңге номиналды құны бойынша 25.927.008 дана көлемінде «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ-ның купондық облигацияларын сатып алды. Бағалы қағаздар 2020 жылғы 2 желтоқсанда мерзімінен бұрын өтелді.

2020 жылғы 3 желтоқсанда Топ Қазақстанның қор биржасында бірлігіне 1.000 теңге номиналды құны бойынша 16.000.000 дана көлемінде «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ-ның купондық облигацияларын сатып алды. Облигациялардың айналу мерзімі 2023 жылғы 3 желтоқсанға дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілген болып жіктелген және бастапқыда 10,9% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып әділ құны бойынша есепте танылды.

2020 жылғы 7 желтоқсанда Топ «Фридом Финанс» АҚ-нан бірлігіне 1.000 теңге номиналды құны бойынша 14.000.000 дана көлемінде «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ-ның купондық облигацияларын сатып алды. Облигациялардың айналу мерзімі 2023 жылғы 3 желтоқсанға дейін. Облигациялар амортизацияланған құны бойынша ескерілген болып жіктелген және бастапқыда 10,9% дисконттау мөлшерлемесін қолдана отырып әділ құны бойынша есепте танылды.

«DSFK АРНАЙЫ ҚАРЖЫ КОМПАНИЯСЫ» ЖШС-ТІҢ ОБЛИГАЦИЯЛАРЫ

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде «DSFK арнайы қаржы компаниясы» ЖШС 67.980 мың теңге құнымен облигацияларды өтеді.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ облигациялардың әділ құнын қайта бағалады және 89.541 мың теңге мөлшерінде қаржы құралдарын қайта бағалаудан түскен кірісті жиынтық кіріс туралы жеке-леген есептің қаржылық кірістері құрамында мойындап, олардың баланстық құнын 310.175 мың теңгеге дейін ұлғайтты.

ДЕПОЗИТТЕР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша депозиттерге 65.981 мың теңге және тиісінше 16.284 мың теңге сомасына есептелген пайыздық кіріс кіреді.

11. БАСҚА ДА ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

«ЭКСИМБАНК ҚАЗАҚСТАН» АҚ-ДАҒЫ ҚАРАЖАТ (БҮДАН ӘРІ – «ЭКСИМБАНК»)

2018 жылғы 27 тамызда Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының қаулысымен Эксимбанкті депозиттерді қабылдау, жеке тұлғалардың банк шоттарын ашу бөлігінде лицензиядан айыру туралы шешім қабылданды. Осыған орай Топ Эксимбанктегі ақша қаражаты мен оның баламаларын басқа да қаржы активтерінің құрамына қайта жіктеді және 100% мөлшерінде күтілетін несие зияндарына резервті есептеді, бұл 2.930.115 мың теңгені құрайды.

2019 жылғы 14 қарашада «Эксимбанк Қазақстан» АҚ Тарату комиссиясы 2019 жылғы 13 маусымдағы кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сай 178 мың АҚШ доллары (төлем күніне баламасы 69.151 мың теңге) сомасында төлем жасады. Топ құнсыздану резервінің тиісінше қалпына келтірілуін мойындады.

2019 жылдың ішінде «Эксимбанк Қазақстан» АҚ Тарату комиссиясы 2019 жылғы 13 маусымдағы кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сай 805 мың АҚШ доллары (төлем күніне баламасы 330.624 мың теңге) сомасында төлем жасады. Топ құнсыздану резервінің тиісінше қалпына келтірілуін мойындады.

ҚР ҰЛТТЫҚ БАНКТИҢ НОТТАРЫ

2020 жылдың ішінде Топ ҚР Ұлттық банктің дисконтты ноттарын ҚР Ұлттық банктің Аукционьнда және «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да номиналды бағадан төмен бағаға сатып алды. ҚР Ұлттық Банк ноттарының айналу мерзімі 2020 жылғы 15 мамырдан бастап 2021 жылғы 25 маусымға дейін. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ 1.399.121 мың теңге сомада қаржылық кірісті мойындады.

«КАЗИНВЕСТБАНК» АҚ

2020 жылғы 20 наурыз бен 2020 жылғы 21 сәуірде «Казинвестбанк» АҚ Тарату комиссиясы 43,5 мың АҚШ доллары (322,27 теңге бағам бойынша баламасы 14.033 мың теңге) және тиісінше 222,4 мың теңге сомасында кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сай төлем жасады. 2020 жылғы 19 қазанда «Казинвестбанк» АҚ Тарату комиссиясы 18,9 мың АҚШ доллары (322,27 теңге бағам бойынша баламасы 6.085 мың теңге) және 96,4 мың теңге сомасында кредиторлар талаптарының бекітілген тізіліміне сай төлем жасады. Топ құнсыздану резервінің тиісінше қалпына келтірілуін мойындады.

ҚР ҚАРЖЫ МИНИСТРЛІГІНІҢ ЕУРООБЛИГАЦИЯЛАРЫ

2019 жылғы 26 сәуірде Топ Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің жылдық 3,875% мөлшерлемесі бойынша және 2024 жылғы қазанға дейін айналыс мерзімімен 4.200.000 дана көлемінде Еурооблигацияларды 4.368 мың АҚШ доллары (теңгемен баламасы 1.816.832 мың теңге) жалпы сомаға номиналды бағадан жоғары бағаға сатып алды.

Басқа да қаржы активтері келесі валюталарда білдірілді:

Мың теңгемен	Пайыздық мөлшерлеме	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	7,55-10,5%	64.453.314	26.899.100
АҚШ доллары	0,3-1,5%	26.688.500	20.313.405
		91.141.814	47.212.505

12. ПАЙДАЛАНУҒА ШЕКТЕЛГЕН АҚША ҚАРАЖАТЫ

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Кепілдік міндеттемелері бойынша қайтарылатын резервтегі ақша қаражаты	553.284	292.786
Резервтік шоттардағы ақша қаражаты	-	2.932.192
Борышқа қызмет көрсету шоттарындағы ақша қаражаты	-	1.057.574
Минусы: күтілетін несие залалдарына резерв	(698)	(8.467)
	552.586	4.274.085

2020 және 2019 жылдардың ішінде пайдаланылуы шектелген ақша қаражатына пайыздар есептелмеді.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелуге жоспарланған қаражатты ескере отырып, пайдалануға шектелген ақша қаражаты бойынша сальдо жоқ. Бұл Топ қарыздарының кепіл берушісі Қазақстан Республикасының Үкіметімен жасалған кепілдікті беру туралы келісімнің талаптары бойынша міндеттемелердің толық өтелуіне орай, резервтік шоттың жабылуымен байланысты.

ХҚҚДБ-мен, Топ кредиторымен жасалған несие келісімдерінің талаптарына сәйкес Топ ақша қаражатын Қазақстандық банкте ашылған борышқа қызмет көрсететін арнайы банк шотында ХҚҚДБ-нің қарыздары бойынша негізгі борыш, пайыздар мен комиссиялар төленген күнге дейін 35 күнтізбелік күн бұрын жинайды.

2019 жылғы желтоқсанда «Ұлттық электр желісін жаңғырту» жобасын іске асыру шеңберінде тартылған ХҚҚДБ несие бойынша (1999 жылғы 21 желтоқсандағы 4526-KZ несие келісімі) соңғы төлем жасалды. ХҚҚДБ алдындағы міндеттемелердің толық орындалуы туралы растау хаты 2020 жылғы қаңтарда алынды, осыдан кейін 2.932.192 мың теңге мөлшеріндегі ақша қаражаты ағымдағы шотқа ақша қаражаты мен оның баламалары құрамына аударылды.

Қазақстан Республикасының Үкіметімен, Топтың қарыздары бойынша кепіл берушімен жасалған кепілдіктерді беру туралы келісімдердің талаптарына сәйкес (15-ескертпе), Топ ақша қаражатын Қазақстандық банкте ашылған арнайы резервтік шотта ұстауға міндеттенеді. Топ шотында талап етілетін қалдық ХҚҚДБ қарыздары бойынша негізгі борышты, пайыздар мен комиссияларды алдағы жартыжылдық төлемнің кем дегенде 110% құрауы тиіс. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоғарыда көрсетілген талаптарда жасалған қарыздар толығымен өтелді.

12. ПАЙДАЛАНУҒА ШЕКТЕЛГЕН АҚША ҚАРАЖАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Пайдалануда шектелген ақша қаражаты бойынша күтілетін несие залалдары резервінің қозғалысы былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	8.467	46.480
Есептеу	855	19.390
Қалпына келтіру	(8.624)	(57.403)
31 желтоқсанға	698	8.467

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелуге жоспарланған қаражатты ескере отырып, пайдалануда шектелген ақша қаражаты келесі валюталарда білдірілген:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	552.586	292.422
АҚШ доллары	–	3.981.663
	552.586	4.274.085

13. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҒ БАЛАМАЛАРЫ

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі ағымдағы шоттар, теңгемен	10.816.529	3.136.231
Теңгемен қысқа мерзімді депозиттер	10.812.426	17.795.817
Банктерде шетел валютасындағы ағымдағы шоттар	244.835	263.712
Кассадағы теңгемен қолма-қол ақша	1.828	2.672
Арнайы шоттардағы теңгемен ақша	752	86
Минусы: күтілетін несие залалдарына резерв	(9.165)	(19.236)
	21.867.205	21.179.282

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ банктерде 90 күнге дейінгі мерзіммен жылдық 7-8,25% қысқа мерзімді депозиттерді және банктерде жылдық 8,25% ағымдағы шоттарды (2019 жыл: жылдық 3,69%) орналастырды.

Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша күтілетін несие зияндары резервінің қозғалысы былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
1 қаңтарға	19.236	9.096
Есептеу	14.551	26.334
Қалпына келтіру	(24.622)	(16.194)
31 желтоқсанға	9.165	19.236

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламалары мына валюталарда білдірілген:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	21.622.663	20.915.735
Ресей рублі	223.177	4.278
АҚШ доллары	20.991	258.492
Еуро	1	450
Басқа	373	327
	21.867.205	21.179.282

14. КАПИТАЛ

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жарғылық капиталын шығарылған әрі толығымен төленген 126.799.554 мың теңге жалпы сомаға 260.000.000 акция құрады.

МЕНШІКТІ САТЫП АЛЫНҒАН АКЦИЯЛАР

2016 жылғы қарашада Топ 930 мың теңге жалпы сомаға 1.390 дана көлемінде ашық нарықта орналастырылған акцияларды сатып алды.

ДИВИДЕНДТЕР

2019 жылғы мамырда акционерлер 2018 жылдың 1 жарты жылдығы үшін бөлінген таза кіріс сомасын шегере отырып 2018 жылғы таза кірістің 87,7% бөлінуін бекітті. Төленуге жататын сома Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 14.177.724 мың теңгені құрайды, бұл бір жай акцияға шаққанда 54,53 теңгеге тең болады.

2019 жылғы қазанда акционерлер 2019 жылдың 1 жарты жылдығы үшін таза кірістің 77,36 %-ның бөлінуін бекітті. Төленуге жататын сома Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 17.464.107 мың теңгені құрайды, бұл бір жай акцияға шаққанда 67,17 теңгеге тең болады.

14. КАПИТАЛ (ЖАЛҒАСЫ) ДИВИДЕНДТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

2020 жылғы мамырда акционерлер 2019 жылдың 1 жарты жылдығы үшін бөлінген таза кіріс сомасын шегере отырып 2019 жылғы таза кірістің 74% бөлінуін бекітті. Төленуге жататын сома Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 12.703.532 мың теңгені құрайды, бұл бір жай акцияға шаққанда 48,86 теңгеге тең болады.

2020 жылғы қарашада акционерлер 2020 жылдың 1 жарты жылдығы үшін таза кірістің 70%-ның бөлінуін бекітті. Төленуге жататын сома Топтың жай акцияларының барлық ұстаушыларына 20.043.293 мың теңгені құрайды, бұл бір жай акцияға шаққанда 77,09 теңгеге тең болады.

АКЦИЯҒА ПАЙДА

Акцияға базалық және бөлінген пайда сомасы кезеңде болған таза пайданы кезең ішінде айналыста жүретін жай акциялардың орташа алынған санына бөлу арқылы есептелген. Топтың 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде орташа алғандағы жай акциялардың саны 259.998.610 дана мөлшерінде болды (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда: 259.998.610 дана). 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бір акцияға шаққандағы базалық және бөлінген пайда тиісінше 205,64 теңге және 156,73 теңге болды.

АКЦИЯНЫҢ БАЛАНСТЫҚ ҚҰНЫ

«Қазақстан қор биржасы» АҚ (бұдан әрі «ҚҚБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен ережелерге сәйкес есептелген, есепті күнге бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректер болуы тиіс.

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Активтер жиыны	812.012.626	756.987.721
Минусы: материалдық емес активтер	(3.327.999)	(1.411.900)
Минусы: міндеттемелер жиыны	(309.456.156)	(275.149.697)
Таза активтер	499.228.471	480.426.124
Жай акциялардың саны	260.000.000	260.000.000
Акцияның баланстық құны, теңге	1.920	1.848

АКТИВТЕРДІ ҚАЙТА БАҒАЛАУ РЕЗЕРВІ

Активтерді қайта бағалау резерві 2018 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша жасалған Топтың ҰЭЖ активтерін қайта бағалау нәтижесінде құн өсімімен білдірілген (алдыңғы қайта бағалау 2014 жылғы 1 маусымдағы жағдай бойынша жасалды) (6-ескертпе). 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін негізгі құралдар-

дың есептен шығарылуының және ҰЭЖ активтерін басқа кластарға аударудың нәтижесінде активтерді қайта бағалау резервінен бөлінбеген пайдаға аударым 532.661 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 470.944 мың теңге) болды.

15. ҚАРЫЗДАР

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Халықаралық қайта құру және даму банкі («ХҚҚДБ»)	41.647.967	44.314.813
Еуропалық қайта құру және даму банкі («ЕҚҚДБ»)	22.529.925	18.694.174
	64.177.892	63.008.987
12 ай ішінде өтеуге тиісті қарыздың ағымдағы бөлігін шегере отырып	(14.334.439)	(6.083.377)
	49.843.453	56.925.610

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздар бойынша есептелген және төленбеген сыйақы тиісінше 343.237 мың теңге және 760.458 мың теңге болды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыздардың ұйымдастырылуы бойынша комиссияның амортизацияланбаған бөлігі тиісінше 285.919 мың теңге және 303.894 мың теңге болды.

Қарыздар келесі валюталарда білдірілген:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	41.647.967	44.314.813
Еуро	22.529.925	18.694.174
	64.177.892	63.008.987

«500 КВ ҚАЗАҚСТАННЫҢ СОЛТҮСТІГІ-ОҢТҮСТІГІ ТРАНЗИТІНІҢ ЭЛЕКТР ҚУАТЫН ТАРАТАТЫН ЕКІНШІ ЖЕЛІНІҢ ҚҰРЫЛЫСЫ»

2005 жылы «500 кВ Қазақстанның Солтүстігі Оңтүстігі транзитінің электр қуатын тарататын екінші желінің құрылысы» II кезеңін жүзеге асыру үшін ХҚҚДБ 17 (он жеті) жылдық кезеңге берген 100.000 мың АҚШ доллары сомасына несие желісі алынды, солардың алғашқы 5 (бес) жылы жеңілдік кезеңі болып табылады. Несие желісі Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдігімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша пайыздар жалпы спрэдті қоса банкаралық алты айлық ЛИБОР мөлшерлемесі бойынша есептеліп, жылына екі рет өтеліп отырады. 2011 жылы 1.918 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі ХҚҚДБ-дан алынған несие желісінің игерілмеген бөлігі осы жобаның барысында болған нақты шығындар сомасы күтілген сомадан аз болуына орай күші жойылды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы 16.351 мың АҚШ доллары (теңгемен баламасы 6.882.125 мың) және тиісінше 24.506 мың АҚШ доллары (теңгемен баламасы 9.375.865 мың) болды.

15. ҚАРЫЗДАР (ЖАЛҒАСЫ)

«ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЛТТЫҚ ЭЛЕКТР ЖЕЛІСІН ЖАҒҒЫРТУ» II КЕЗЕҢ

2008 жылы «Қазақстанның Ұлттық электр желісін жаңғырту» II кезең жобасын жүзеге асыру үшін мынадай несиелері ашылды:

ЕҚҚДБ 15 (он бес) жылдық кезеңге берген 127.500 мың еуро және 75.000 мың еуро сомаға екі несиелері, солардың алғашқы 4 (төрт) жылы жеңілдік кезеңі болып табылады. Қарыз бойынша пайыздар 3,85% маржаны қоса банкаралық алты айлық ЕВРОБОР мөлшерлемесі бойынша есептеліп, жылына екі рет өтеліп отырады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы 43.130 мың еуро (теңгемен баламасы 22.288.891 мың) және тиісінше 43.130 мың еуро (теңгемен баламасы 18.502.553 мың) болды.

«МОЙНАҚ ГЭС-НІҢ ҚУАТЫН БЕРУ НОБАЙЫ»

2009 жылы «Мойнақ ГЭС-нің қуатын беру нобайы» жобасын жүзеге асыру үшін Топ ХҚҚДБ 25 (жиырма бес) жыл мерзімге берген 48.000 мың АҚШ доллары сомасындағы несиелері ашылды, оның алғашқы 5 (бес) жылы жеңілдік кезеңі болып табылады. Несиелері ҚР Үкіметінің кепілдігімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша пайыздар 0,85% белгіленген спрэдті қоса банкаралық алты айлық ЛИБОР мөлшерлемесі бойынша есептеліп, жылына екі рет өтеліп отырады. 2013 жылғы мамырда 3.274 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі ХҚҚДБ-дан алынған несиелерінің игерілмеген бөлігі осы жобаның барысында болған нақты шығындар сомасы күтілгеннен аз болуына орай күші жойылды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы 31.308 мың АҚШ доллары (теңгемен баламасы 13.177.966 мың) және тиісінше 33.545 мың АҚШ доллары (теңгемен баламасы 12.833.821 мың) болды.

«ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҰЭЖ-ГЕ 500 КЕРНЕУЛІ ЖЕЛІЛЕРІН ҚОСА ОТЫРЫП ПС 500 КВ АЛМА ҚҰРЫЛЫСЫ, 220 КВ»

2010 жылы «Кернеуі 500, 220 кВ желілері Қазақстан ҰЭЖ-на жалғанатын 500 кВ-тық Алма ҚС-ны салу» жобасын жүзеге асыру үшін ХҚҚДБ 25 (жиырма бес) жыл мерзімге берген 78,000 мың АҚШ доллары сомасына несиелері ашылды, оның алғашқы 5 (бес) жылы жеңілдік кезеңі болып табылады. Несиелері Қазақстан Республикасы Үкіметінің кепілдігімен қамтамасыз етілген. Қарыз бойынша пайыздар 1,15% белгіленген спрэдті қоса банкаралық алты айлық ЛИБОР мөлшерлемесі бойынша есептеліп, жылына екі рет өтеліп отырады. 2014 жылғы шілдеде 6.644 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі ХҚҚДБ-дан алынған несиелерінің игерілмеген бөлігі осы жобаның барысында болған нақты шығындар сомасы күтілгеннен аз болуына орай күші жойылды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз бойынша берешек қалдығы 51.733 мың АҚШ доллары (теңгемен баламасы 21.771.592 мың) және тиісінше 57.085 мың АҚШ доллары (теңгемен баламасы 21.840.184 мың) болды.

16. ОБЛИГАЦИЯЛАР

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Шығарылған облигациялардың номиналды құны	93.500.000	83.800.000
Есептелген купондық сыйақы	4.138.458	3.645.344
Минусы: шығарылған облигациялар бойынша дисконт	(719.637)	(86.190)
Минусы: мәміле бойынша шығындар	(62.678)	(42.626)
	96.856.143	87.316.528
12 ай ішінде өтеуге тиісті облигациялардың ағымдағы бөлігін шегере отырып	(4.138.458)	(3.645.344)
	92.717.685	83.671.184

«Нұрлы Жол» мемлекеттік бағдарламасының шеңберінде «500 кВ Семей – Ақтоғай – Талдықорған – Алма желісін салу» жобаларын қаржыландыру мақсатында Топ «Қазақстан қор биржасы» АҚ-да купондық облигациялардың екі траншын орналастырды:

(а) 2016 жылғы маусым-тамыз аралығындағы кезеңде Топ Қазақстан Республикасындағы инфляцияның мөлшерлемесіне тең болатын, 2031 жылға дейін өтеу мерзімімен 2,9% маржаны қоса құбылмалы мөлшерлеменен 47.500.000 мың теңге сомаға купондық облигацияларды орналастырды (тұтыну бағалары индексінің ең аз мөлшерлемесі 5% деңгейінде белгіленген). 2017 жылғы 26 мамырдан бастап 2018 жылғы 26 мамырға дейінгі екінші купондық кезең үшін купондық мөлшерлеме жылдық 10,6% болды. 2018 жылғы 26 мамырдан бастап 2019 жылғы 26 мамырға дейінгі үшінші купондық кезең үшін купондық мөлшерлеме жылдық 9,5% болды.

Бұл транштың шеңберіндегі барлық облигацияларды Бірыңғай Ұлттық Зейнетақы Қоры сатып алады.

Облигациялар 111.945 мың теңге мөлшерінде дисконтпен орналастырылды.

(б) 2017 жылғы тамызда Топ 11,5% тең болатын тиянақталған мөлшерлеменен 36.300.000 мың теңге сомаға купондық облигациялардың екінші траншын орналастырды.

Түскен ақша қаражаты уақытша қысқа мерзімді банк депозиттерінде орналастырылды.

Бұл транштың шеңберіндегі барлық облигацияларды Бірыңғай Ұлттық Зейнетақы Қоры мен басқа мекемелер сатып алады.

«KEGOC» АҚ филиалдарының ВЛ-220-500 кВ қайта құру» инвестициялық жобаны іске асыру мақсатында 2020 жылғы 28 мамырда «Қазақстан қор биржасы» АҚ-ның (KASE) сауда алаңында жылдық 12% кірістілікпен 9.032.407 мың теңге сомаға номиналды құны бойынша 9.700.000 мың жалпы көлеммен KEGOC облигациялары орналастырылды.

Түскен ақша қаражаты уақытша қысқа мерзімді банк депозиттерінде орналастырылды.

16. ОБЛИГАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Сауда-саттықтың нәтижесінде тарту көлемі бойынша облигациялардың 89,6% ЕДБ (екінші деңгейдегі банктер) сатып алды, 9,9% – басқа да институционалдық инвесторлар, 0,5% – басқа да заңды тұлғалар.

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдың ішінде Топ 310.407 мың теңге (2019 жыл: 2.118.729 мың теңге) мөлшеріндегі инвестициялық кірісті шегере отырып шығарылған облигациялар бойынша купондық сыйақы шығындарын капиталдандырды.

17. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кредиторлық берешек:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі құралдар мен аяқталмаған құрылыс үшін кредиторлық берешек	19.118.365	5.266.900
Сатып алынатын электр қуаты үшін кредиторлық берешек	15.982.064	10.277.750
Қорлар және көрсетілген қызметтер мен орындалған жұмыс үшін кредиторлық берешек	15.414.429	7.844.832
Минусы: дисконт	(1.978.958)	-
	48.535.900	23.389.482
12 ай ішінде өтеуге тиісті ағымдағы бөлігін шегере отырып	40.884.883	23.389.482
	7.651.017	-

2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек мына валюталарда білдірілген:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	45.752.581	22.386.569
Ресей рублі	2.677.323	938.700
Еуро	59.275	22.893
АҚШ доллары	46.721	41.320
	48.535.900	23.389.482

18. ҚҰРЫЛЫС БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ

Самұрық-Қазына Басқармасының 2013 жылғы 28 қарашадағы шешіміне сәйкес Топ Нұр-Сұлтан қ. бала-бақшасын салуға және құрылыс аяқталғаннан кейін оны Нұр-Сұлтан қ. Әкімдігіне беруге міндеттенді. 2014 жылы Топ құрылыс шығындарын бағалап, құрылыс компаниясымен шарт жасады. Тиісінше, Топ 683.430 мың теңге жалпы сомаға құрылыс бойынша міндеттемені және акционерге тиісті бөлуді мойындады. 2020 жылғы 23 қаңтарда Топ Нұр-Сұлтан қ. Әкімдігіне бала бақшасын беруді аяқтады.

19. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА, САЛЫҚТАР БОЙЫНША БЕРЕШЕК

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Төленуге жататын қосылған құн салығы	960.338	2.391.947
Зейнетақы қоры бойынша міндеттемелер	364.051	345.742
Жеке табыс салығы	316.597	284.573
Әлеуметтік салық	269.371	244.406
Әлеуметтік сақтандыру бойынша міндеттемелер	104.804	82.635
Мүлікке салынатын салық	-	1.599
Басқасы	13.345	20.442
	2.028.506	3.371.344

20. БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Жұмыскерлердің алдындағы міндеттемелер	3.727.583	3.662.535
Басқасы	692.878	321.065
	4.420.461	3.983.600

21. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Электр қуатын беру	121.953.313	106.160.250
Сатып алынатын электр қуатын өткізуден түскен кіріс	87.198.830	40.826.184
Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді көрсетуден түскен кіріс	84.384.233	67.727.113
Техникалық диспетчерлеу қызметтері	30.291.437	23.003.501
Өндірістің және электр қуатын тұтынудың теңгерімін ұйымдастыру қызметтері	18.649.805	16.493.329
Электр қуатының өтуінің мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр қуатын сатудан түскен кірістер	5.101.651	6.326.309
Қуаттылықты реттеу қызметтері	954.342	708.465
Басқасы	2.125.940	1.916.922
	350.659.551	263.162.073

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Түсімді мойындау мерзімдері		
Тауар белгілі бір уақыт сәтінде беріледі	92.300.481	47.152.493
Қызметтер уақыт кезеңінің ішінде көрсетіледі	258.359.070	216.009.580
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім жиыны	350.659.551	263.162.073

Тұтынушыларға арналған жеңілдіктер Қазақстан Республикасының Табиғи монополияларды реттеу комитетінің бұйрығымен бекітіледі.

22. КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Сатып алынатын электр қуатының өзіндік құны	84.772.374	41.456.649
Электр қуатының әзірлігін қолдау қызметтерінің өзіндік құны	80.381.919	58.282.988
Тозу және амортизация	33.349.877	33.490.579
Еңбекақыны төлеу шығыстары және еңбекақыны төлеумен байланысты басқа да аударымдар	18.292.955	16.930.191
Электр қуатының өтуінің мемлекетаралық сальдосын өтеу мақсатында электр қуатын сатып алу шығыстары	16.019.937	14.807.491
Электр қуатының технологиялық шығысы	14.709.725	16.022.320
Салықтар	9.049.154	8.845.051
Пайдалану және жөндеу шығыстары	5.642.147	5.933.830
Күзет шығыстары	1.206.494	1.157.369
Қорлар	1.031.355	532.806
Басқасы	2.601.031	2.797.403
	267.056.968	200.256.677

23. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Еңбекақыны төлеу шығыстары және еңбекақыны төлеумен байланысты басқа да аударымдар	5.414.484	5.488.847
Тозу және амортизация	701.193	832.919
Табыс салығынан басқа салықтар	297.402	122.354
Кеңес беру қызметтері	169.247	253.477
Коммуналдық шығыстар	68.540	76.023
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	67.725	134.017
Ескірген қорларға резервті есептеу (8-ескертпе)	57.028	67.532
Тренингтер	55.174	83.363
Материалдар	49.564	69.665
Бағдарламалық жасақтаманы пайдалану құқықтарын жалдау шығыстары	47.273	122.693
Сақтандыру шығыстары	30.368	52.394
Іссапар шығыстары	28.631	123.870
Жалдау шығыстары	22.806	137.628
Басқа	1.300.234	1.269.425
	8.309.669	8.834.207

24. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР/(ШЫҒЫСТАР)

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Қаржылық кірістер		
Депозиттер, ағымдағы шоттар мен бағасы белгіленетін облигациялар бойынша пайыздық кіріс	5.552.858	3.693.259
ҚР Ұлттық Банктің ноттары бойынша кіріс	1.399.121	123.420
Ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақыны мойындаудан түскен кіріс	213.089	-
Басқа қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	113.682	544.470
Дебиторлық берешек бойынша дисконт амортизациясы	98.615	107.536
Басқасы	89.542	43.885
	7.466.907	4.512.570
Минусы: жіктелетін негізгі құралдардың құнына капиталданатын пайыздар (6-ескертпе)	(320.901)	(341.040)
	7.146.006	4.171.530
Қаржылық шығыстар		
Облигациялар бойынша купон	8.977.984	8.243.226
Қарыздар бойынша пайыздар	1.652.890	2.399.085
Банк кепілдіктері бойынша комиссия	980.762	925.963
Қаржылық жалдау бойынша пайыздарды төлеу шығыстары	96.818	36.235
Дисконттау бойынша шығыстар	79.439	11.816
Қарызды ұйымдастыру үшін комиссия амортизациясы	25.416	24.394
Шығарылған облигациялар бойынша басқа да шығыстар	23.979	17.329
Басқасы	-	2.416
	11.837.288	11.660.464
Минусы: жіктелетін негізгі құралдардың құнына капиталданатын пайыздар (6-ескертпе)	(631.308)	(2.459.769)
	11.205.980	9.200.695

25. ТЕРІС БАҒАМДЫҚ АЙЫРМА, НЕТТО

2015 жылғы 20 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі инфляциялық таргеттеуді ендіру шеңберінде теңгенің еркін құбылмалы айырбас бағамы режиміне көшу туралы шешімді қабылдады. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін теңгенің айырбас бағамының өзгеруі салдарынан Топ 5.309.688 мың теңге сомасында бағамдық айырмадан болған теріс неттоны мойындады (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 469.129 мың теңге нетто оң бағамдық айырма).

26. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Ағымдағы табыс салығы		
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	13.032.423	9.880.628
Алдыңғы жылдың ағымдағы корпоративтік табыс салығына қатысты түзетулер	28.168	(133.995)
Кейінге қалдырылған салық		
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	(777.630)	(224.629)
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар жиыны	12.282.961	9.522.004

2020 және 2019 жылдары Қазақстан Республикасында корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі 20% болды.

Төменде жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте ескерілген 20% табыс салығының мөлшерлемесі мен табыс салығының нақты сомасы салыстырылып тексерілуі келтірілген:

Мың теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	65.748.232	50.270.974
20% салықтың ресми мөлшерлемесі бойынша есептелген салық	13.149.646	10.054.195
Күтілетін несие залалдарына резервті қалпына келтіру/(есептеу)	(97.995)	26.874
Алдыңғы жылдың ағымдағы корпоративтік табыс салығына қатысты түзетулер	28.168	(133.995)
Резидент еместердің күмәнді берешегі бойынша резервті есептеу/(қалпына келтіру)	10.897	(43.349)
Ескірген қорларға резервті есептеу	10.877	12.889
Бағалы қағаздардан сыйақы күйіндегі кіріс	(564.155)	(334.796)
Әділ құнның өзгеруінен түскен кірістер	(332.284)	(85.869)
Басқа да тұрақты айырмалар	77.807	26.055
Пайда мен зияндарда көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстар	12.282.961	9.522.004

26. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (ЖАЛҒАСЫ)

Бұдан әрі 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелердің пайда болуына әкеп соқтыратын негізгі уақыт айырмаларына салық әсері көрсетілген:

Мың теңгемен	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп		Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	
	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан	2020 жыл	2019 жыл
Дебиторлық берешек	384.646	208.610	176.036	62.773
Есептелген міндеттемелер	702.392	602.636	99.756	(62.176)
Негізгі құралдар	(90.251.221)	(90.753.059)	501.838	224.032
Кейінге қалдырылған салық бойынша жеңілдік	-	-	777.630	224.629
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	(89.164.183)	(89.941.813)	-	-

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық активтері	159.652	53.436
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(89.323.835)	(89.995.249)
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	(89.164.183)	(89.941.813)

Топ ағымдағы салықтық активтерді және ағымдағы салықтық міндеттемелерді есепке алу үшін заңды түрде тіркелген құқығы болған жағдайда ғана салықтық активтер мен салықтық міндеттемелерді есепке алады, ал кейінге қалдырылған активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер бір және сол салық органы өндіріп алатын пайда салығына жатады.

27. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Байланысты тараптар Топтың негізгі басқарушы персоналын, Топтың негізгі басқарушы персоналына біршама қатысу үлесі тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымды, сондай-ақ Үкімет бақылайтын өзге де кәсіпорындарды қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптар үшін ұсынылатын тарифтердің негізінде ұсынылған кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарық ставкаларына міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды.

Келесі кестеде 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берешектің жалпы сомасы көрсетілген:

Мың теңгемен		Байланысты тараптардың дебиторлық берешегі	Байланысты тараптарға кредиторлық берешек
Самұрық-Қазына Тобына кіретін еншілес ұйымдар	2020 жылғы 31 желтоқсан	5.520.116	18.658.353
	2019 жылғы 31 желтоқсан	4.562.033	5.212.732
Самұрық-Қазынаның қауымдасқан компаниялары	2020 жылғы 31 желтоқсан	397.719	586.602
	2019 жылғы 31 желтоқсан	122.745	469.270
Самұрық-Қазынаның бірлескен кәсіпорындары	2020 жылғы 31 желтоқсан	404.371	12.646
	2019 жылғы 31 желтоқсан	225.098	47.233
Топтың қауымдасқан компаниялары	2020 жылғы 31 желтоқсан	276.675	9.820
	2019 жылғы 31 желтоқсан	51.357	874

2020 жылғы 31 желтоқсанда және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың байланысты тараптармен мынадай операциялары болды:

Мың теңгемен		Сату байланысты тараптарға	Байланысты тараптардан сатып алу
Самұрық-Қазына Тобына кіретін еншілес ұйымдар	2020 жыл	67.328.921	56.206.438
	2019 жыл	44.420.011	35.862.210
Самұрық-Қазынаның қауымдасқан компаниялары	2020 жыл	11.900.079	3.211.878
	2019 жыл	7.612.678	2.749.820
Самұрық-Қазынаның бірлескен кәсіпорындары	2020 жыл	4.775.623	44.152
	2019 жыл	7.212.565	5.797.907
Топтың қауымдасқан компаниялары	2020 жыл	732.943	75.315
	2019 жыл	1.745.632	6.257

Топтың байланысты тараптарға сатуларына, негізінен, электр қуатын беру, техникалық диспетчерлеу қызметтері және электр қуатының өндірісі мен тұтынуды теңестіруді ұйымдастыру қызметтері, электр қуатының әзірлігін қолдау қызметтері кіреді. Топтың байланысты тараптардан сатып алуларына, негізінен, байланыс қызметтері, энергетика саласындағы қызметтер, электр қуатын сатып алу және электр қуатының әзірлігін қолдау қызметтерін сатып алу кіреді.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 42.800.248 мың теңге мөлшеріндегі қарыздар бойынша берешегіне Қазақстан Республикасының Үкіметі кепілдігін берді (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 44.558.028 мың теңге).

27. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛФАСЫ)

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың «Балқаш ЖЭС» АҚ негізгі құралдарын байланысты тарапқа 220.494 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 220.494 мың теңге) мөлшерінде сату үшін дебиторлық берешегі болды. Сату шартына сәйкес «Балқаш ЖЭС» АҚ берешекті 2018 жылдың соңына дейін төлеуге тиіс еді, бірақ 2020 жылғы 31 маусымдағы жағдай бойынша берешек өтелмеді. Балқаш ЖЭС құрылысының тоқтап қалуына орай Топ басшылығы 100% мөлшерінде күтілетін несие залалдарының резервін есептеу туралы шешімді қабылдады.

2015 жылғы 30 қыркүйекте Топ құрал-жабдық кешенімен және Нұр-Сұлтан қаласында орналасқан іргелес жер учаскелерімен үйлер мен ғимараттарды байланысты тарапқа – «Қазпошта» АҚ-на 2.161.476 мың теңгеге сатты. Сату шартына сәйкес «Қазпошта» АҚ берешектің АҚысын 2027 жылдың маусымына дейін тең бөлікті ай сайынғы төлемдермен төлейді. Тиісінше, Топ келешек ақша ағындарын 10,37% дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконттады, бұл Топ басшылығының нарықтық мөлшерлемені ең жақсы бағалауы болып табылды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазпошта» АҚ-нан дебиторлық берешек бойынша дисконт 338.205 мың теңге болды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дисконттың шегере отырып берешек сомасы 922.655 мың теңге болды, мұнда 742.533 мың теңге байланысты тараптардан болған ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің құрамына кірді. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ 98.615 мың теңге сомасына «Қазпошта» АҚ ұзақ мерзімді берешегі бойынша дисконт амортизациясынан болған кірісті мойындады (2019 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін: 107.536 мың теңге).

2017 жылы Топ байланысты тарап «Самұрық-Қазына Бизнес Сервис» ЖШС компаниямен бағдарламалық жасақтаманы пайдалану құқықтарын беру туралы ұзақ мерзімді келісімшартты жасады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың жалдау бойынша берешегі 561.765 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 419.543 мың теңге) болды.

2020 жылғы қарашада-желтоқсанда Топ «Karabatan Utility Solutions» ЖШС – байланысты тараптан 11.794.689 мың теңгеге мүліктік кешенді сатып алды. Сатып алу-сату шартына сәйкес Топ берешектің АҚысын 2025 жылдың 25 наурызына дейін тең бөлікті жыл сайынғы төлемдермен төлейді. Тиісінше, Топ келешек ақша ағындарын 10,25% дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконттады, бұл Топ басшылығының нарықтық мөлшерлемені ең жақсы бағалауы болып табылды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Karabatan Utility Solutions» ЖШС-тің кредиторлық берешегі бойынша дисконт 1.978.958 мың теңге болды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дисконттың шегере отырып берешек сомасы 9.815.731 мың теңге болды, мұнда 7.651.017 мың теңге байланысты тараптардан болған ұзақ мерзімді кредиторлық берешектің құрамына кірді. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ ұзақ мерзімді берешек бойынша дисконт амортизациясынан 68.328 мың теңге сомасында болған шығысты мойындады.

Қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалақы бойынша шығыстар құрамына қосылған негізгі басқарушы қызметкерлерге төленген сыйақы және соған байланысты барлық басқа да шығыстар (салықтар, аударымдар, сырқаттық парақтары, демалыс АҚылары, материалдық көмек пен басқарушы) 2020 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін 381.788 мың теңге (2019 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін: 543.682 мың теңге) болды. Негізгі басқарушы қызметкерлердің сыйақысы негізінен шарттық жалақыдан және операциялық қызметтің нәтижелері бойынша сыйақылардан тұрады.

28. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржылық міндеттемелеріне қарыздар, шығарылған облигациялар, сауда және басқа да кредиторлық берешек кіреді. Бұл қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты Топ операцияларын қаржыландыру болып табылады. Топтың оның операциялық қызметінің барысында тікелей туындайтын сауда және басқа да дебиторлық берешегі, ақша қаражаты мен оның баламалары, қысқа мерзімді депозиттері, сондай-ақ бағалы қағаздарға инвестициялары бар.

Топ пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекеліне, валюталық тәуекелге, несиелік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағыш келеді.

ПАЙЫЗДЫҚ МӨЛШЕРЛЕМELERDEГІ ӨЗГЕРІСТЕР ТӘУЕКЕЛІ

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Топтың нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы, ең алдымен, Топтың құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді борыштық міндеттемелеріне жатады (15 және 16-ескертелер).

Топ оның қарыздары көрсетілген валюталардағы пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне мониторингі жасау арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін шектейді. Барлық басқа параметрлердің өзгермеуі шартымен құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздар Топтың салық салынғанға дейінгі пайдасына келесідей әсерін тигізеді:

Мың теңгемен	Базистік тармақтар- дағы ұлғаю/азаяу*/ пайызбен	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
Либор	1/(0,25)	(418.317)/104.579
Евробор	0,2/(0,2)	(44.578)/44.578
Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесі	1%/0%	(474.048)/-
2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін		
Либор	0,35/(0,35)	(154.175)/154.175
Евробор	0,15/(0,15)	(27.754)/27.754
Қазақстан Республикасындағы инфляция мөлшерлемесі	1%/0%	(474.270)/-

* 1 базистік тармақ = 0,01%.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау шеңберінде базалық тармақтардағы өзгерістер туралы жорамалдар осы сәтке байқалатын нарықтық жағдайға негізделеді, әрі ол алдыңғы жылдармен салыстырғанда айтарлықтай үлкен волатильділікпен сипатталады.

28. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ)

ВАЛЮТАЛЫҚ ТӘУЕКЕЛ

Валюталық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны валюта бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Топтың шетел валюталарының айырбас бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы, ең алдымен, Топтың қаржылық қызметімен негізделген. Сондай-ақ, Топтың айырбас бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы операциялық қызметпен байланысты (кірістер мен шығыстар Топтың функционалдық валютадан ерекшеленетін валютада білдірілген).

Келесі кестелерде барлық басқа параметрлердің өзгермеуі шартымен, АҚШ долларының және еуроның айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге сезімталдылық талдауы көрсетілген. Топтың өзге валюталар бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы елеусіз болып табылады.

Мың теңгемен	Айырбас бағамының абсолютті өрнекпен (теңгемен) ұлғаюы/ (азаяюы)	Айырбас бағамының ұлғаюы/(азаяюы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2020 жылғы 31 желтоқсанға			
АҚШ доллары	58,93/(46,3)	14%/(11%)	(2.062.267)/1.620.352
Еуро	72,35/(56,85)	14%/(11%)	(3.162.488)/2.484.812
2019 жылғы 31 желтоқсанға			
АҚШ доллары	45,91/(34,43)	12%/(9%)	(2.368.740)/1.776.555
Еуро	51,48/(38,61)	12%/(9%)	(2.245.994)/1.684.496

НЕСИЕЛІК ТӘУЕКЕЛ

Несиелік тәуекел – Топ қаржылық шығындарды көтереді деген тәуекел, өйткені қарсы агенттер қаржы құралы немесе клиенттік шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамайды. Топ операциялық қызметпен ең алдымен, сауда дебиторлық берешекке қатысты (9-ескертпе) және банктер мен қаржы ұйымдарындағы депозиттерді қоса алғанда, қаржылық қызметпен байланысты несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді 11, 12 және 13-ескертпелер). Топтың және оның қарсы агенттерінің несиені төлеу қабілетіне ұшырағыштығы үнемі қадағаланып отырады. Ең көп несиелік тәуекелге ұшырағыштық әрбір қаржы активінің баланстық құнымен шектелген (9, 11, 12 және 13-ескертпелер).

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде танылған қаржы активтерінің баланстық құны, құнсыздану резервтерін шегере отырып, Топтың несиелік тәуекелінің ең көп көлемін көрсетеді.

Құнсыздануға жасалатын талдауды Топтың басшылығы мерзімі өткен күн саны негізінде дербес түрде әр есепті күнге жүргізеді. Есептеулер бұрын нақты болған зияндар туралы ақпаратқа негізделеді. Есепті күнге

несиелік тәуекелге аса бейімділік 9-ескертпеде қарастырылған қаржылық активтердің әр сыныбының баланстық құнымен берілген. Топта өзіне кепілдікке берілген мүлік жоқ.

2016-2017 жылдардың ішінде бірқатар банктер Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен банктік және өзге де операцияларды жүзеге асыру лицензиясынан айырылды (11-ескертпе).

Топ өзінің операциялық қызметін және белгілі бір инвестициялық қызметін жүзеге асыру нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Инвестициялық қызметті жүзеге асыру барысында Топ, негізінен, қазақстандық банктерде салымдарды орналастырады.

Келесі кестеде құрылған резервтерді шегере отырып «Standard & Poor's» және «Fitch» агенттіктерінің несие рейтингілерін пайдалана отырып есепті күнге банктерде орналастырылған ақша қаражаттары, банк депозиттері бойынша сальдо көрсетілген:

Мың теңгемен	Орналасқан жері	Рейтинг		31 желтоқсан 2020 жыла	31 желтоқсан 2019 жыла
		2020 жыл	2019 жыл		
«Қазақстанның Халық банкі» АҚ	Қазақстан	BB/тұрақты	BB/тұрақты	19.333.594	15.190.343
«АТФ Банк» АҚ	Қазақстан	B-/тұрақты	B-/тұрақты	12.326.032	11.477.329
«Forte Bank» АҚ	Қазақстан	B/тұрақты	B+/тұрақты	9.871.765	12.486.567
«Банк Центр Кредит» АҚ	Қазақстан	B/тұрақты	B/тұрақты	6.149.103	5.193.789
«Kaspi Bank» АҚ	Қазақстан	BB-/тұрақты	BB-/тұрақты	4.240.228	-
				51.920.722	44.348.028

ӨТІМДІЛІК ТӘУЕКЕЛІ

Топ басшылығы өтімділік және қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді қаржыландыруды басқарудың талаптарына сай өтімділік тәуекелін басқарудың қажетті жүйесін құрды. Топ бірдей резервтер, банктік қарыздар және қолжетімді несиелерді қолдау жолымен, болжамдалған және нақты ақша қозғалысына мониторинг жүргізу жолымен қаржы активтері мен міндеттемелерін өтеу мерзімдерін салыстыру жолымен өтімділік тәуекелін басқарады.

Топ борышты қайта қаржыландыруға қатысты тәуекелдердің шоғырлануын бағалады және бұл өте төмен болады деген пікірге келді. Топ жеткілікті түрде сан алуан қаржы көздеріне қол жеткізе алады және 12 (он екі) ай ішінде өтелетін берешектер тиісті кредиторлармен жүргізілуі мүмкін.

28. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ) ӨТІМДІЛІК ТӘУЕКЕЛІ (ЖАЛҒАСЫ)

Мына кестелерде шартты дисконтталмаған ақша ағындары негізінде Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша Топтың келісімшарттық мерзімдері көрсетілген.

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар	–	5.980.856	9.890.804	28.374.905	24.940.645	69.187.210
Облигациялар	–	2.414.750	7.244.250	38.636.000	155.224.542	203.519.542
Сауда кредиторлық және басқа да берешек	–	40.884.883	–	7.651.017	–	48.535.900
Жалдау бойынша міндеттеме	–	–	493.644	99.907	–	593.551
	–	49.280.489	17.628.698	74.761.829	180.165.187	321.836.203
2019 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар	–	1.618.831	5.662.720	38.119.263	27.519.216	72.920.030
Облигациялар	–	1.981.750	5.945.250	31.708.000	139.689.340	179.324.340
Сауда кредиторлық және басқа да берешек	–	23.389.482	–	–	–	23.389.482
Жалдау бойынша міндеттеме	–	–	288.173	167.176	–	455.349
	–	26.990.063	11.896.143	69.994.439	167.208.556	276.089.201

КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

Топ капиталын басқарудың басты мақсаты Топтың кірістің барынша көбейтілуімен қатар берешек пен капитал қатынасын оңтайландыру арқылы акционерлер үшін табыстарды барынша көбейте отырып, қызмет үздіксіздігі қағидатын ұстануды жалғастыра алады.

Топ өз капиталын экономикалық шарттардағы өзгерістерді ескере отырып басқарады. Өзінің капиталын басқару немесе өзгерту үшін Топ акционерге дивидендтердің төленуін ауыстыра, акционерге капиталды қайтара немесе жаңа акцияларды шығара алады.

Топ капиталға қатысты борыш коэффициентін пайдалана отырып капиталды басқарады, бұл капиталдың жиынына бөлінген борыш болып табылады. Топтың міндеті коэффициентті 0,5 жоғары емес деңгейде ұстап тұру болып табылады. Борышқа барлық қарыздар мен облигациялар кіреді. Капитал барлық міндеттемелердің сомасына және барлық акционерлік капиталға тең болады.

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Борыш/капитал	0,20	0,20

Мың теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар мен облигациялардың ұзақ мерзімді бөлігі	142.561.138	140.596.794
Қарыздар мен облигациялардың қысқа мерзімді бөлігі	18.472.897	9.728.721
Борыш	161.034.035	150.325.515
Міндеттемелер жиыны	309.456.156	275.149.697
Капитал	502.556.470	481.838.024
Капитал мен міндеттемелер жиыны	812.012.626	756.987.721

Топ капиталының құрылымына 14-ескертпеде ашылып көрсетілгендей акционерлік капитал, резервтер мен бөлінбеген пайда кіреді.

ӘДІЛ ҚҰННЫҢ ИЕРАРХИЯСЫ

Топ қаржы құралдарының әділ құнын айқындаудың және бағалау үлгісінің бөлігіне қарай ол туралы ақпаратты ашып көрсетудің келесі иерархиясын пайдаланады:

- 1-деңгей: бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарыққа арналған бағалар (ешқандай да түзетулерсіз).
- 2-деңгей: барлық шығыс деректері көрсетілетін әділ құнына айтарлықтай әсер ететін басқа да әдістер нарықта тікелей немесе жанама байқалады.
- 3-деңгей: бақыланатын нарықтық ақпаратқа негізделмейтін әділ құнды көрсетуге біршама әсер ететін бастапқы деректерде қолданылатын әдістер.

Төмендегі кестеде Топтың активтері мен міндеттемелерін әділ құны бойынша бағалау көздерінің иерархиясы көрсетілген:

Әділ құны бойынша бағаланатын активтер

Мың теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыла	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қайта бағаланған негізгі құралдар				
ҰЭЖ активтері (6-ескертпе)	580.456.916	-	-	580.456.916
«DSFK Арнайы қаржы компаниясы» ЖШС-тің облигациялары (11-ескертпе)	-	310.175	-	310.175

Мың теңгемен	31 желтоқсан 2019 жыла	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қайта бағаланған негізгі құралдар				
ҰЭЖ активтері (6-ескертпе)	599.496.951	-	-	599.496.951
«DSFK Арнайы қаржы компаниясы» ЖШС-тің облигациялары (11-ескертпе)	-	288.613	-	288.613

28. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (ЖАЛҒАСЫ) ӘДІЛ ҚҰННЫҢ ИЕРАРХИЯСЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құны ашылып көрсетілетін активтер

Мың теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыла	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржы активтері				
Басқа да қаржы активтері (11-ескертпе)	90.831.639	-	90.831.639	-

Мың теңгемен	31 желтоқсан 2019 жыла	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржы активтері				
Басқа да қаржы активтері (11-ескертпе)	46.923.892	-	46.923.892	-

Әділ құны ашылып көрсетілетін міндеттемелер

Мың теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыла	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржылық міндеттемелер				
Облигациялар (16-ескертпе)	96.856.143	-	96.856.143	-
Қарыздар (15-ескертпе)	64.177.892	-	64.177.892	-

Мың теңгемен	31 желтоқсан 2019 жыла	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Қаржылық міндеттемелер				
Облигациялар (16-ескертпе)	87.316.528	-	87.316.528	-
Қарыздар (15-ескертпе)	63.008.987	-	63.008.987	-

2020 жылғы 31 желтоқсанда және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін қаржы құралдарының әділ құнының 1-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлер арасында аударымдар болған жоқ.ментов.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

2020 жылғы 31 желтоқсанда және 2019 жылғы 31 желтоқсанда басшылық Топтың сауда-саттық дебиторлық және кредиторлық берешек, басқа да қаржы активтері, ақша қаражаты мен оның баламалары, қолданылуы шектеулі ақша қаражаты сияқты қаржы құралдарының әділ құны ең бастысы аталған құралдарды өтеу мерзімдерінің ұзаққа созылмауы себепті шамамен алғанда олардың баланстық құнына тең екенін анықтады. Қарыздар мен Топ шығарған облигациялар амортизацияланған құн бойынша көрсетілген, әрі ол шамамен олардың әділ құнына тең болады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТПЕН НЕГІЗДЕЛГЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДЕГІ ӨЗГЕРІС

Мың теңгемен	2020 жылдың 1 қаңтарына	Денежные потоки	Изменение валютных курсов	Новые дого- воры аренды	Прочее	2020 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	63.008.987	(6.574.597)	8.166.364	-	(422.862)	64.177.892
Облигациялар	87.316.528	9.032.407	-	-	507.208	96.856.143
Жалдау бойынша міндеттеме	419.543	(400.692)	-	533.866	9.048	561.765
Қаржылық қызмет бойынша міндеттемелер жиыны	150.745.058	2.057.118	8.166.364	533.866	93.394	161.595.800

Мың теңгемен	2019 жылдың 1 қаңтарына	Денежные потоки	Изменение валютных курсов	Новые дого- воры аренды	Прочее	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	74.301.860	(10.517.957)	(673.696)	-	(101.220)	63.008.987
Облигациялар	87.757.226	-	-	-	(440.698)	87.316.528
Жалдау бойынша міндеттеме	193.498	(47.420)	-	289.831	(16.366)	419.543
Қаржылық қызмет бойынша міндеттемелер жиыны	162.252.584	(10.565.377)	(673.696)	289.831	(558.284)	150.745.058

«Басқасы» бағанында қарыздар бойынша, оның ішінде жалдау міндеттемесі бойынша есептелген, бірақ төленбеген пайыздардың сомалары көрсетілген. Топ төленген пайыздарды операциялық қызметтен ақша ағындары ретінде жіктейді.

29. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

ҚЫЗМЕТТІ ЖҮРГІЗУ ШАРТТАРЫ

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымның дамуы жалғасуда. Қазақстандық экономиканың келешектегі тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкімет экономика, қаржы және ақша-несие саясаты саласында қолға алатын шаралардың тиімділігіне тәуелді болады.

Мұнай бағасының төмендеуі қазақстандық экономикаға теріс әсерін тигізуде. Теңгемен пайыздық мөлшерлемелер жоғары болып қалып отыр. Бұл факторлардың жиынтығы капиталдың қолжетімділігінің төмендеуіне және оның құнының ұлғаюына, сондай-ақ одан кейінгі экономикалық өсімге қатысты белгісіздіктің артуына әкеп соқтырды, бұл Топтың қаржылық жағдайына, қызмет нәтижелеріне және экономикалық перспективаларына теріс әсерін тигізуі мүмкін. Топ басшылығы ағымдағы жағдайларда Топтың экономикалық тұрақтылығын қолдау бойынша лайықты шараларды қолға алып отыр деп санайды.

29. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) ҚЫЗМЕТТІ ЖҮРГІЗУ ШАРТТАРЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Коронавирус пандемиясының (Covid-19) таяу арадағы жылдам дамуына орай көптеген елдер, Қазақстан Республикасын қоса алғанда, карантин шараларын енгізді, бұл нарыққа қатысушылардың іскерлік белсенділігінің деңгейі мен ауқымына айтарлықтай әсерін тигізді.

2020 жылғы наурыздан бастап теңге бағамының АҚШ доллары мен еуроға қатысты төмендеуін қоса алғанда, қор, валюталық және шикізат нарықтарында елеулі құбылмалылық байқалуда. Бұл оқиғалардың ауқымы мен ұзақтығы белгісіз болып отыр. Дегенмен, басшылық Топтың пайдасына, ақша ағындары мен қаржылық жай-күйіне айтарлықтай ықпалын тигізеді деп күтіп отырған жоқ.

САЛЫҚ САЛУ

Қазақстандық салық заңдары мен нормативтік-құқықтық актілер үздіксіз өзгерістер мен түрлі түсіндірмелердің нысаны болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХҚЕС-тің түсімге, шығыстарға және қаржылық есептіліктің басқа да баптарына қатысты тәсілі жөніндегі пікір. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылатын заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Айыппұлдық ықпалшараға 1,25-ке көбейтілген, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен белгіленген, қайта қаржыландырылған мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 50-80% көлемінде болатын айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде, айыппұл мен өсімпұл сомалары қоса есептелуге жататын салық сомаларынан бірнеше есе артық болуы мүмкін. Қаржылық кезеңдер тексеру жүргізілетін жылдың алдындағы күнтізбелік бес жыл ішінде салық органдары тексеру үшін ашық болып қалады. Белгілі бір жағдайларда салық тексерулері бұдан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздіктерге байланысты, егер мұндай жағдай болса, салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімақының түпкілікті сомасы осы уақытта шығыстарға жатқызылған және 2020 жылғы 31 желтоқсанда есептелген сомадан асуы мүмкін.

НЕСИЕ КЕЛІСІМДЕРІНІҢ ТАЛАПТАРЫ

1999 жылдан бастап 2011 жылға дейін Топ ЕДҚҚБ мен ХҚҚДБ-мен (бұдан әрі – «несие берушілер») 214 миллион АҚШ доллары және 228 миллион еуро жалпы сомаға несие келісімдерін жасады (15-ескертпе). Топ пен Топтың несие берушілерінің арасындағы несие келісімдеріне сай Топ несие келісімдерінің келесі талаптарын сақтауға міндетті:

- ағымдағы активтердің ағымдағы міндеттемелерге ара қатынасы 1:1 кем емес;
- жиынтық берешектің жалпы капиталдануға ара қатынасы 50% артық емес;
- қаржы шығыстарын, пайда салығын, тозу мен амортизацияны шегергенге дейінгі кірістердің («EBITDA») қаржы шығыстарына ара қатынасы 3:1 кем емес;
- Таза борыштың EBITDA ара қатынасы 4:1 артық емес;

Басшылық 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ ЕДҚҚБ мен ХҚҚДБ-мен жасалған несиелік келісімдерінің барлық талаптарын сақтаған деп есептейді. EBITDA-ны есептеу кезінде Топ бағамдық айырмадан болған кірістер мен зияндарды алып тастайды, өйткені бағамдық айырмадан болған кірістер мен зияндар ақшалай емес операциялардың анықтамасына сәйкес келеді және EBITDA-ның есебінен алынып тасталуы тиіс деп есептейді, әрі бұл несиелік келісімдерінде көрсетілген. 2020 жылғы 31 желтоқсанға EBITDA-ны есептеу кезінде Топ 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 5.309.688 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін: 469.129 мың теңге сомасындағы бағамдық айырмадан болған кіріс) сомасында бағамдық айырмадан болған шығыстарды алып тастады.

САҚТАНДЫРУ

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ қалпына келтіру құны 257.314.802 мың теңге болатын өндірістік активтерді сақтандырды. Сақтандыру жағдайы орын алғанда сақтандыру төлемі активтерді қалпына келтіру құнының шегінде жасалады. Топ қалған өндірістік активтерді сақтандырған жоқ. Сақтандырудың жоқтығы активтер құнының азаюын немесе міндеттемелердің пайда болуын білдірмейтіндіктен, мұндай активтердің бүлінуімен немесе айырылумен байланысты көзделмеген шығыстарға осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте еш резерв құрылмады.

ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Ұлттық электр желісінің құрал-жабдығының қалыпты жұмыс істеуін қамтамасыз ету мақсатында Топ күрделі инвестициялар жоспарын әзірледі. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ осы жоспардың шеңберінде жасаған ашық шарттар бойынша міндеттемелер сомасы 82.980.915 мың теңге (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 52.925.016 мың теңге) болды.

Күрделі инвестициялар жоспарының және ашық келісімшарттардың едәуір бөлігін Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде сатып алынатын құрал-жабдықтар мен қосалқы бөлшектердің құрайтындығына орай шарттық міндеттемелердің құбылу ықтималдылығы бар. Бұл құбылулардың негізгі себебі инфляциялық таргеттеуді енгізу шеңберінде теңгенің еркін құбылмалы айырбастау бағамы режиміне өтуден туындаған айырбастау бағамдары өзгеруінің әсері болып табылады.

Электр қуатын беру, желіге жіберудің техникалық диспетчерлеу және электр қуатын өндіруді-тұтынуды теңестіруді ұйымдастыру бойынша тарифтер

2020 жылғы 31 желтоқсанда «KEGOC» АҚ қызметтері тарифтерінің қолданылу мерзімдерінің аяқталуын ескере отырып және «Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 15-бабының 3-тармағының талаптарына сәйкес, Компания жаңа тарифтер бекітілгенге дейін 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап келесі тарифтер бойынша реттелетін қызметтерді көрсетеді (ҚҚС-ты ескерместен):

- электр қуатын беру – 2,448 теңге/кВтс;
- желіге беруді техникалық диспетчеризациялау және электр қуатын тұтыну – 0,264 теңге/кВтс;
- электр қуатының өндірісін-тұтынуын теңестіруді ұйымдастыру – 0,086 теңге/кВтс.

29. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Электр қуатын беру, желіге жіберудің техникалық диспетчерлеу және электр қуатын өндіруді-тұтынуды теңестіруді ұйымдастыру бойынша тарифтер (жалғасы)

Комитет бекіткен 2020 жылға тұтынушыларға арналған тарифтер Топтың келесі реттелетін қызметтеріне:

- кВтс үшін 2,797 теңге мөлшерінде электр қуатын беру бойынша;
- кВтс үшін 0,306 теңге мөлшерінде желіге беруді техникалық диспетчеризациялау және электр қуатын тұтыну бойынша;
- кВтс үшін 0,098 теңге мөлшерінде электр қуатының өндірісін-тұтынуын теңестіруді ұйымдастыру бойынша.

2019 жылға тұтынушыларға арналған уақытша өтейтін тарифтерді Комитет Топтың келесі реттелетін қызметтеріне бекітті:

- кВтс үшін 2,496 теңге мөлшерінде электр қуатын беру бойынша;
- кВтс үшін 0,237 теңге мөлшерінде желіге беруді техникалық диспетчеризациялау және электр қуатын тұтыну бойынша;
- кВтс үшін 0,088 теңге мөлшерінде электр қуатының өндірісін-тұтынуын теңестіруді ұйымдастыру бойынша.

Жаңартылатын қуат көздерін пайдалану объектілері өндіретін электр қуатын сату тарифтері

Жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген электр энергиясын шартты тұтынушыларға сату тарифі Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 20 ақпандағы № 118 Бұйрығымен бекітілген «Жаңартылатын энергия көздерін қолдау тарифін айқындау қағидаларына» және Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрінің 2017 жылғы 1 ақпандағы № 36 бұйрығымен бекітілген «Қоғамдық маңызы бар нарықтарда баға белгілеу қағидаларына» сәйкес есептеледі. Электр энергиясын сату тарифіне есеп айырысу-қаржы орталығының жаңартылатын энергия көздерін пайдалану объектілері өндірген электр энергиясын сатып алу шығындары, электр энергиясын өндіруді-тұтынуды теңестіретін ұйымның қызметтеріне жұмсалатын шығындар және ЖЭК бойынша ЕҚО қызметін жүзеге асырумен байланысты шығындар жатады.

Аймақтар бойынша 2020 жылғы ЖЭК қолдау тарифтері:

- 1-аймақ – 1 қаңтардан бастап 30 маусымға дейін – 34,62 теңге/кВтс; 1 шілдеден бастап 31 желтоқсанға дейін – 36,47 теңге/кВтс;
- 2-аймақ – 1 қаңтардан бастап 31 желтоқсанға дейін – 24,46 теңге/кВтс.

Басшылық 2020 жылдың ішінде ЖЭК қолдау тарифтерін есептеу және қолдану, сондай-ақ солар бойынша ЕҚО ЖЭК электр қуатын сатып алатын белгіленген тарифтерді есептеу және индексациялануын қолдану лайықты түрде және қолданыстағы нормалар мен заңнамалық актілерге сәйкес жүзеге асырылды деп есептейді.

Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметтердің тарифі

Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметтердің тарифі Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 3 желтоқсандағы № 685 бұйрығымен бекітілген «Бірыңғай сатып алушының электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке бағаны есептеуі және интернет-ресурста орналастыруы қағидаларына» сәйкес есептеледі. Алдағы күнтізбелік жылға Жүктемені көтеруге электр қуатының дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызметке бағаны есептеу «ЖЭК бойынша ЕҚО» мына негіздерде жүзеге асырылады:

1. электр қуатының орталықтандырылған нарық қорытындысы бойынша орын алған электр қуатының дайындығын ұстап тұру бойынша қызметке орташаландырылған баға;
2. генерациялық қондырғыны салуға бірыңғай сатып алушы теңдер жеңімпазымен жасалған, жұмыс істеп тұрған энергия өндіруші ұйымдар жаңғыртуға, кеңейтуге, реконструкциялауға және (немесе) жаңартуға, сондай-ақ құрамына жылу электр орталықтары кіретін жұмыс істеп тұрған энергия өндіруші ұйымдармен уәкілетті органмен инвестициялық келісім жасаған электр қуатының дайындығын ұстап тұру бойынша қызметті сатып алу туралы барлық келісімдер электр қуатының дайындығын ұстап тұру бойынша қызметке орташаландырылған баға;
3. тұтынуға көтерме сауда нарығы болып табылатын тұтынушылар және энергия беруші, энергиямен қамтамасыз етуші ұйымдар болжамды сұраныстарына;
4. Алдағы және келесі күнтізбелік жылдарға электр қуатына болжамды сұраныс.

Растайтын есептемелерімен бірге алдағы күнтізбелік жылға жүктемені көтеруге электр қуатының дайындығын қамтамасыз ету бойынша қызметке бағаны «ЖЭК бойынша ЕҚО» ЖШС жыл сайын 1 желтоқсанға дейін өзінің интернет-ресурсында орналастырады. 2020 жылға жүктемені көтеруге электр қуатының әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметке арналған баға 799.869 теңге / айына МВт* болды (ҚҚС есептемегенде) (2019 жыл: 613.413 теңге / айына МВт* (ҚҚС есептемегенде)).

«Қуаттылық нарығы» қызмет түрі бойынша заңнамадағы өзгерістердің әсері

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2020 жылғы 6 тамыздағы № 273 бұйрығымен, «Электр қуатының нарығын ұйымдастыру және оның жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы» (бұдан әрі – «Қағидалар») 2015 жылғы 27 ақпандағы № 152 бұйрыққа өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Қағидаға енгізілген толықтырулардың бірі k_8 коэффициентін қолдану бөлігіндегі өзгеріс болды (k_8 мәні 2020 жылғы 1 қаңтарға дейін бірлікке теңестірілді). Заңнамаға енгізілген өзгерістердің нәтижесінде 2020 жылғы қаржылық есептілікке 2019 жылғы желтоқсан үшін түзетулер енгізілді.

k_8 коэффициентінің қолданылуы нәтижесінде 2019 жылғы желтоқсанда электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметтерді көрсетуден түскен түсім 1.259.214 мың теңгеге, электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қолдау бойынша шығыстар 1.215.828 мың теңгеге азайды.

29. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ) ШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету қызметіне арналған тарифті есептеу әдістемесін қайта қарау

ҚР Энергетика министрлігі «Электр энергетикасы туралы» ҚР Заңына электр қуаттылығының әзірлігін қамтамасыз ету бойынша қызметке арналған тарифті есептеу әдістемесі бөлігінде түзетулер енгізді. Осыған орай, ҚР Энергетика министрлігі «Бірыңғай сатып алушының электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке бағаны есептеуі және интернет-ресурста орналастыруы қағидаларын бекіту туралы» ҚР Энергетика министрінің 2015 жылғы 3 желтоқсандағы № 685 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» ҚР Энергетика министрі бұйрығының жобасын әзірледі. Электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету бойынша көрсетілетін қызметке 2021 жылға арналған тарифтің есептелуі ҚР заңнамасына енгізілген түзетулерді ескере отырып жасалды.

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМАНЫ ОРЫНДАУ МІНДЕТТЕМЕСІ

«Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Компанияның, табиғи монополиялар субъектісі ретінде, 2016-2020 жылдарға бекітілген шекті тарифтердің шеңберінде, 172 млрд теңге жалпы сомаға 2016-2020 жылдарға арналған өндірістік объектілерді күрделі салуға / қайта құруға / күрделі жөндеуге / диагностикаға бағытталған инвестициялық бағдарламаны орындау міндеттемесі бар (Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің 2020 жылғы 29 қаңтардағы № 38 және ТМРК-ның 2020 жылғы 24 қаңтардағы № 8-ОД бірлескен бұйрығымен бекітілген).

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2016 жылғы 23 қарашадағы № 484 бұйрығымен бекітілген Уақытша өтемдік тарифті бекіту қағидаларының 6-тармағына сай, тарифтерді бекіту кезінде ескерілген инвестициялық бағдарламалардың іс-шараларын немесе олардың шекті деңгейлерін орындамағаны үшін уақытша өтемдік тариф енгізіледі. Алайда, 2016-2020 жылдары Топтың өз қаражаты бойынша шығындары бекітілген сомадан 17,4 млрд теңгеге асады. Сонымен бірге пайдаланылмаған қаражат бекітілген Инвестициялық бағдарламаға қосылған басқа да іс-шаралардың арасында қайта бөлінді. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басшылық инвестициялық бағдарлама орындалды деп есептейді.

ТМРК-МЕН СОТ ІСІ

«KEGOC» АҚ Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 19 қарашадағы № 90 бұйрығымен бекітілген Тарифтерді қалыптастыру қағидаларына сәйкес, 2020 жылғы 1 шілдеде Комитетке «KEGOC» АҚ-ның бес жылдық кезеңге (2021-2025 жылдар) арналған реттелетін қызметтерге арналған тарифтердің шекті деңгейлері мен тарифтік сметаларды бекітуге арналған өтінімді жіберді, сондай-ақ 2020 жылғы 24 маусымда «KEGOC» АҚ-ның 2021-2025 жылдарға арналған инвестициялық бағдарламасын бекітуге өтінішті жіберді.

Ұсынылған материалдарды қарау қорытындылары бойынша, 2020 жылғы 23 қарашада Комитет реттелетін қызметтерге арналған тарифтердің шекті деңгейлері мен тарифтік сметаларды, сондай-ақ алдағы бес жылдық кезеңге инвестициялық бағдарламаны бекітуден бас тарту туралы шешімді қабылдады.

2020 жылғы 29 желтоқсанда Топ Комитеттің тарифтерді бекітуден бас тарту туралы шешіміне сотқа шағымданды. Бірінші инстанциядағы сот «KEGOC» АҚ-ның шағым талаптарын қанағаттандырудан бас тартты. Топ бірінші инстанциядағы сот шешіміне апелляциялық шағымды дайындауда.

30. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2020 жылғы 8 желтоқсанда Топ «Samruk-Kazyna Construction» ЖШС-пен тұрғын және тұрғын емес үй-жайлар мен тұрақ орындарын салу үшін 2.182.037 мың теңге шарттық құны бойынша жер учаскелерін өткізуге арналған шартқа қол қойды. 2021 жылғы 12 қаңтарда «Samruk-Kazyna Construction» ЖШС-пен жасалған шарт бойынша жер учаскелері берілді.

2021 жылғы 5 ақпанда Топ 1.296 мың АҚШ доллары (баламасы 546.910 мың теңге) сомасында ХҚДБ қарызын ішінара өтеді.

2021 жылғы 10 ақпанда Топ 9.382 мың еуро (баламасы 4.745.384 мың теңге) сомасында ЕҚДБ қарызын ішінара өтеді.